

LUNDS UNIVERSITET

”DE ANDRA” SUPPORTARNA

ROLLEN SOM FOTBOLLSSUPPORTER OCH KVINNA

Författare: Anna Sätre

GNVM03 Masteruppsats 30hp

Vårterminen 2021

Genusvetenskapliga institutionen

Lunds universitet

Handledare: Jens Rydström

ABSTRACT

This master's thesis examines the lived experiences of female football supporters in Malmö. The purpose is to investigate how female supporters experience their role as both supporter and female and their space in the stands. Through the method semi-structured interviews, ten female supporters organized in Malmösystrar are heard. A feminist analysis is carried out based on a theoretical framework of the concepts *belonging* and *a way of life*, the *female role* through Judith Butler's understanding of *gender as performative* and Simone de Beauvoir's understanding of *woman as "the other"*, and Beverley Skeggs' understanding of *gender as a social position* through *space*, *femininity as capital* and *feminism as tactic*. In conclusion, the study shows how female supporters are "othered" due to gender. However, they do not succumb to marginalization. Instead, they use tactics to fulfill their role as supporters and take place in the stands.

Key words: female football supporters, gender, roles, space, Malmösystrar.

Nyckelord: kvinnliga supportrar, genus, roller, plats, Malmösystrar.

Antal ord: 24 663

SUPPORTERBEGREPP

Det här avsnittet finns för att läsaren som står utanför supporterkulturen ska få en uppfattning om vad begreppen innebär. *Supporter* och *ultras* förekommer i uppsatsen.

SUPPORTER

Skillnaden mellan att gå på fotboll och att vara supporter är att supporterskapet är en del av ens identitet. Den typiska supportern har ett långt engagemang i sin klubb, med emotionell investering. Oftast följer en supporter sitt lokala lag (Giulianotti, 2002:30-36).

ULTRAS

Ultras är en specifik grupp organiserade supportrar. På läktaren driver de sång och visuella uttryck för att skapa god atmosfär. De kämpar även mot höjda biljettpriser och kontroll (Joern och Havelund, 2020). Ultras utgörs främst av män från arbetarklassen. De har den kulturella makten inom supporterkulturen och de formar de sociala reglerna (Antonowicz, Kossakowski & Jakubowska, 2020:61). Ibland används ultras synonymt med huligan. Båda grupperna har en kultur av motstånd till andra ultrasgrupper, polis och auktoriteter inom fotbollen. Men ultras våld är oftast inte fysiskt utan symboliskt (Pitti, 2019:319).

HULIGAN

Begreppet huligan brukar användas av media för att beskriva en rad olika fenomen. Men den typiska huliganen existerar inte på individnivå, utan som grupp. En generaliserad bild är att de är manliga supportrar som slåss (Radmann, 2014:560).

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Abstract	I
Supporterbegrepp	II
Kapitel 1. Inledning	1
1.1 Bakgrund	1
1.2 Syfte och forskningsfrågor	2
1.3 Disposition	3
Kapitel 2. Forskningsfältet	4
2.1 Fotbollens historiska utveckling	4
2.2 Kvinnor i det maskulina rummet	6
2.3 Supporterskap är ett sätt att leva	9
2.4 Min fortsättning	10
Kapitel 3. Teori	11
3.1 Teoretisk diskussion	12
3.2 Teoretiskt ramverk	15
Kapitel 4. Metodologisk diskussion	17
4.1 Feministisk forskning	17
4.2 Metodologiskt ramverk	18
4.3 Positionering	21
Kapitel 5. Metod och material	23
5.1 Semistrukturerade intervjuer	23
5.2 Etiska riktlinjer	27
Kapitel 6. Analys	28
6.1 Hur beskriver kvinnliga supportrar sitt supporterskap?	28
6.2 Hur upplever kvinnliga supportrar sin roll som kvinna kopplat till supporterskap?	40
6.3 Hur resonerar kvinnliga supportrar om platsen de tar genom Malmösysstrar?	51
Kapitel 7. Avslutande diskussion	61
7.1 Upplägget	61
7.2 Sammanfattning av resultat	62
Referenslista	64
Bilagor	68

KAPITEL 1. INLEDNING

Att växa upp som kvinna har gjort mig medveten om alla rum som inte varit till för mig. Ofta har jag dragits till just dessa rum. Vad det beror på är en annan fråga, men vad det resulterat i är bland annat en roll som fotbollssupporter.

Jag anser inte att kategorierna *kvinna* och *supporter* står i konflikt. Men supporterskap är knutet till män och maskulinitet, vilket forskningsöversikten i den här uppsatsen visar. Trots den maskulina betingningen ökar representationen av kvinnor. I europeiska länder beräknas upp till 30% av supportrarna under en fotbollsmatch vara kvinnor (Kossakowski, 2020:142).

Som kvinnlig supporter är jag inte ensam. Men i forskning om kvinnligt supporterskap känner jag mig inte representerad. Jag upplever ett behov av mer förståelse för supporterskap ur ett genusperspektiv. I uppsatsen undersöker jag hur kvinnor upplever supporterskap och platsen på läktaren genom röster från supportrar i Malmösystrar och erfarenheter de delar med sig av.

I detta inledande kapitel presenterar jag en kortare bakgrund till studien. Sedan beskriver jag syftet, forskningsfrågan och delfrågorna. Kapitlet avslutas med en disposition av uppsatsen.

1.1 BAKGRUND

Malmösystrar (MS) startades 2016 av ett gäng kvinnliga supportrar och är till för alla som identifierar sig som kvinna. Föreningen är platt och alla beslut tas på medlemsmöten som medlemmarna bjuds in till. Det finns inga krav på aktivitet, men för de som vill finns möjligheten att vara aktiv supporter (Malmösystrar, 2021).

Idag är Malmösystrar den största kvinnliga supportergruppen i Europa med över 250 medlemmar (Hansson, 2019; Malmösystrar, 2021). Jag gick med i samband med uppstarten och det gynnade verkligen mitt supporterskap. Jag upplevde en ny gemenskap med trygghet på både bortaresorna och hemmamatcherna. Innan var jag beroende av att gå med vänner, men med medlemskapet i Malmösystrar kunde jag gå själv till stadion. Det fanns alltid någon att stå med på läktaren. Malmösystrar gav mig utrymme att vara den supporter jag ville vara.

När jag började se mig som Malmö FF-supporter hade vi endast herrfotboll. Tidigare fanns damlag (1970–2007), vilket det sedan 2019 gör igen. Som supporter stöttar jag alla lag inom föreningen, men damerna spelar i en lägre division och drar inte samma publik. Att vara supporter för endast damlag ser säkert mycket annorlunda ut än skildringen jag ger av supportrar i den här uppsatsen. Samma sak gäller för vilken nivå lagen spelar på, vilken geografisk plats och den historia föreningen har.

Som ung spelade jag fotboll i mitt lokala fotbollslag utanför Malmö. Jag engagerade mig i min förening, dömde matcher och åkte på träningsläger och cuper. Men det var först i tidiga 20-års åldern som jag blev MFF-supporter. Jag började gå på matcher med min dåvarande pojkvän som var aktiv i en ultrasgrupp. Med tiden lärde jag känna fler supportrar. Samtliga var killar och aktiva i ultrasgrupper. Det blev tydligt för mig att jag inte hade tillträde till samma plats som supporter på läktaren. Ultrasgrupperna bestod av endast manliga supportrar och det fanns inget kvinnligt alternativ. 2016 ändrades detta med Malmösystrar. Jag upplevde inte längre att min roll som kvinna stod i vägen för min roll som supporter.

1.1.1 PROBLEMFÖRMULERING

Problemformuleringen för uppsatsen grundar sig dels i min personliga upplevelse av att vara kvinna och supporter, dels som bidrag till forskningsområdet *supporterskap* med fokus på *kvinnliga fotbollssupportrar som går på professionell herrfotboll*.

När jag läser forskning om supporterskap kastas jag in i konflikten mellan kategorierna *kvinna* och *supporter*. Den tidigare forskningen innehåller föreställningar om kvinnliga supportrar, vilket framkommer i forskningsöversikten. Jag upplever att det behövs mer kunskap om kvinnliga supportrar ur ett genusperspektiv. Därför vill jag undersöka hur kvinnliga supportrar upplever sin roll som kvinna och supporter. Min drivkraft är att kvinnliga supportrar ska ha samma självklara plats på läktaren som manliga. Det övergripande målet är social rättvisa.

1.2 SYFTE OCH FORSKNINGSPRÅG

Syftet med denna masteruppsats är att undersöka hur kvinnliga supportrar upplever sitt supporterskap med fokus på rollen som kvinna och platsen de tar på läktaren. Med uppsatsen vill jag bidra till forskningsfältet *supporterskap* från ett genusperspektiv. Min förhoppning är

att studien på bredare plan bidrar till diskussionen om utrymme kopplat till kön i kvinnors kamp för social rättvisa, samt att den når kvinnliga supportrar och ger tillbaka kunskap.

För att uppfylla syftet formuleras följande forskningsfråga:

Hur ser kvinnliga supportrar på sin roll som kvinna i förhållande till supporterskapet och den organiserade platsen de tar på läktaren?

För att besvara forskningsfrågan har jag delat upp den i tre delfrågor:

1. Hur beskriver kvinnliga supportrar sitt supporterskap?
2. Hur upplever kvinnliga supportrar sin roll som kvinna kopplat till supporterskapet?
3. Hur resonerar kvinnliga supportrar om platsen de tar på läktaren genom Malmösystrar?

Delfrågorna strukturerar analysdelen och representerar det teoretiska ramverk jag använder som är en kombination av begreppen *att tillhöra* och *ett sätt att leva, rollen som kvinna* och *kvinna som social position*. Ramverket förklaras i teoridelen.

1.2.1 GENUSVETENSKAPLIG RELEVANS

Uppsatsen är relevant för genusvetenskaplig forskning eftersom den undersöker utrymme kopplat till genus med ett teoretiskt ramverk format av perspektiv från bland annat Judith Butler, Simone de Beauvoir och Beverley Skeggs. Forskningen är feministisk och forskningsprocessen följer ett metodologiskt ramverk av feministisk ståndpunktsteori och intersektionalitet. Uppsatsen bygger på kvinnors levda erfarenheter i en nutida lokal kontext och har social rättvisa som övergripande drivkraft och mål.

1.3 DISPOSITION

Uppsatsens består av 7 kapitel. I första kapitlet, *Inledning*, finns en kort bakgrund till studien och ur den formas en problemformulering. Syfte och frågeställningar presenteras, samt varför uppsatsen är relevant inom genusvetenskap. I andra kapitlet, *Forskningsfältet*, diskuteras tidigare forskning om kvinnligt supporterskap och hur min uppsats förhåller sig till den. I tredje kapitlet, *Teori*, diskuteras jag mina teoretiska perspektiv och mitt teoretiska ramverk. I fjärde kapitlet, *Metodologi*, diskuteras jag mina epistemologiska utgångspunkter och positionerar mig som forskare. I femte kapitlet, *Metod och material*, diskuteras jag metodvalet

semistrukturerade intervjuer, presenterar intervjupersonerna, redogör för dataanalysen, samt diskuterar mitt etiska tillvägagångssätt. I sjätte kapitlet, *Analys*, presenterar och analyserar jag det empiriska materialet utifrån mitt teoretiska ramverk. Analysdelen är strukturerad i tre avsnitt efter delfrågorna. I sista kapitlet, *Avslutande diskussion*, diskuterar jag upplägget och summerar resultaten med koppling till tidigare forskning, frågeställningar och syfte.

KAPITEL 2. FORSKNINGSFÄLTET

I detta kapitel diskuterar jag tidigare forskning inom fältet *kvinnliga supportrar som går på professionell herrfotboll*. Första avsnittet handlar om fotbollens historiska utveckling, andra avsnittet om det maskulina rummet och tredje avsnittet om *kvinnligt* supporterskap. I det avslutande avsnittet beskriver jag hur min forskning förhåller sig till tidigare forskning.

2.1 FOTBOLLENS HISTORISKA UTVECKLING

För att förstå supporterskapets utveckling skriver Kennedy och Kennedy (2010) och Giulianotti (2002) om fotbollens *kommodifiering*. Kennedy och Kennedy (2010) förklarar att kommodifiering är när en social praktik marketiseras, eller varufieras. Marknadslogiken tar över fler och fler delar av den sociala praktiken. Supporterskapet har precis som övriga delar av fotbollen genomgått en kommodifiering. På samma spår skriver Giulianotti (2002) att fotbollen sedan 1960-talet genomgått en kommodifiering på grund av att företagskrafter inom fotbollen velat locka en rikare publik. Det har lyckats genom att spelandet internationaliserats och professionaliserats. Arbetarklasssupportrarna representerade en subkultur som utmärktes av maskulinitet och aktivt supporterskap till sitt lokala lag. Dessa värden motades bort för att ge plats åt medelklassen som representerar familjevänlig fotboll, nöje och fotbollsspelarnas färdighet på plan (:27). På 1970-talet blev kvinnlig fotboll erkänt som professionell (Lenneis & Pfister, 2015:158).

Kvinnors officiella tillträde till fotbollen sker tidsmässigt i samband med fotbollens kommodifiering. Men Lenneis och Pfister (2015) skriver att kvinnor spelat fotboll, och varit supportrar, långt innan dess. Pope och Williams (2011) menar att kvinnliga supportrar utelämnats ur den historiska forskningen om supporterskap och att grunden i motståndet till kvinnliga supportrar har varit för att fotbollen tillhört arbetarklassmännen.

Fotbollen tillhör inte längre arbetarklassmän och supporterskapet har blivit mer inkluderande. Exempelvis visar forskning att homofobi inom supporterstrukturen har minskat rejält (Cashmore & Cleland, 2012). Det finns dock ytterligare forskning som visar att det exkluderande supporterskapet finns kvar. Richards och Parry (2020) skriver att supporterskap tar plats på fler ställen än fotbollsstadion. Läktaren har, i enighet med annan forskning (Kennedy & Kennedy, 2010; Cashmore & Cleland, 2012; Giulianotti, 2002), förändrats till en familjevänlig och inkluderande plats. Men det finns en plats, puben, som upprätthåller den historiska bilden av en fotbollssupporter. Puben är samlingsstället för supportrar innan match och tillhör fortfarande de maskulina männen (Richards & Parry, 2020). Det finns mer forskning i samma exkluderande anda som visar att manliga supportrar använder olika strategier för att begränsa kvinnliga supportrar och på så sätt bibehålla den könsbaserade maktordningen inom supporterstrukturen (Antonowicz, Kossakowski & Jakubowska, 2021; Kossakowski, 2020; Cleland, Pope & Williams, 2020).

Flera forskare pratar om en *feminisering* av fotbollen, som innebär att antalet kvinnliga supportrar ökar (Antonowicz, Kossakowski & Jakubowska, 2021; Pope & Williams, 2020). Enligt Antonowicz, Kossakowski och Jakubowska (2021) beror fotbollens feminisering dels på kvinnors kamper att ta del av alla aspekter av samhället, dels på kommersialiseringen av fotboll. I en annan artikel skriver Antonowicz, Kossakowski och Jakubowska (2020) att feminiseringen tar form i en institutionaliserad kultur. För att de manliga supportrarna ska lyckas bibehålla maktordningen *marginaliseras* kvinnliga supportrar. Detta leder till att kvinnor inte erkänns likvärdiga manliga supportrar. Ett konkret exempel ges av Kossakowski (2020), som förklarar att när en kvinna agerar på ett sätt som manliga supportrar uppmuntras och förväntas agera på, exempelvis aggressivt på läktaren, blir det ett skämt bland de manliga supportrarna där kvinnans agerande förlöjligas (:142-149).

För att spinna vidare på marginalisering av kvinnliga supportrar som strategi, finns forskning som visar att manliga supportrar välkomnar kvinnliga supportrar så länge deras närvaro inte förändrar den traditionella supporterstrukturen eller underminerar de manliga supportrarnas positioner (Antonowicz, Kossakowski & Jakubowska, 2021). Annan forskning visar att manliga supportrar är okej med kvinnliga supportrar på läktaren under match, men att de inte tror kvinnor kan ha en genuin passion i sitt supporterskap och inte heller tillåter kvinnor i de mer aktiva delarna av supporterskap (Rodriguez, 2005:234). Cleland, Pope och Williams

(2020) skriver att även om det skett en positiv utveckling i mäns syn på kvinnliga supportrar så är maskulinitet fortfarande en utmärkande del av supporterkulturen. Manliga supportrar oroar sig för att feminiseringen ska förändra supporterkulturen, vilket är anledningen till att kvinnor begränsas i supporterskapet. Både Kossakowski (2020) och Cleland, Pope och Williams (2020) menar att begränsningen av kvinnors supporterskap är en strategi för att kvinnliga supportrar inte ska nå samma status som manliga supportrar.

Forskningen ovan visar att manliga supportrar ser negativt på feminiseringen, eftersom de är oroliga att kvinnliga supportrar förändrar supporterkulturen. Därför använder de strategier för att marginalisera kvinnors supporterskap. Det finns också forskning som ser positivt på den förändring feminiseringen förväntas medföra. Antonowicz, Kossakowski och Jakubowska (2021) menar att kvinnors närvaro på läktaren skapar en familjär och inbjudande plats så barnfamiljer känner sig trygga att gå på match. Feminiseringen förväntas även bidra till att civilisera andra (manliga) supportrar, eftersom kvinnors närvaro förväntas minska våldet (:1183-1184). En annan syn på kvinnliga supportrar är att de symboliserar sportens gentrifiering. Kvinnor beskrivs som den nya ”medelklass-konsumenten” (Antonowicz, Kossakowski & Jakubowska, 2021:1183-1184). Kvinnor används även strategiskt av manliga supportrar när supportrar utsätts för polisbrutalitet, eftersom våldsutsatta kvinnor är ett bra verktyg för att visa orättvisan i våldet (Kossakowski, 2020:142-149).

Oavsett om feminiseringen ses som negativ eller positiv, visar forskningen att det finns föreställningar att kvinnors supporterskap är annorlunda än männens. Feminiseringen skrämmer manliga supportrar, eftersom deras maktposition hotas.

2.2 KVINNOR I DET MASKULINA RUMMET

Forskare är överens om att fotboll är maskulint betingat (Caudwell, 2012; Mintert & Pfister, 2014; Pfister, Lenneis & Mintert, 2013; Magee, Caudwell, Liston & Scraton, 2007). Caudwell (2011:324) skriver att trots kvinnors ökade närvaro inom alla aspekter av fotbollen, som spelare, supportrar och coacher, är fotbollen fortfarande kopplad till män och maskulinitet.

En förklaring till den maskulina kodningen är fotbollens *historia*, som diskuteras i avsnittet ovan. I samma anda skriver Mintert och Pfister (2014) att fotboll historiskt alltid tillhört män (:1639). Mer detaljerat förklarar Caudwell (2012) att synen på fotboll kopplat till genus

bygger på socialt konstruerade föreställningar. Det är kombinationen av *historiska*, *sociala* och *kulturella* faktorer som format och upprätthåller mäns självklara tillgång till fotboll (:1).

Den *sociala* faktorn till att fotboll tillhör män förklaras med vägen in i fotbollsintresset. Kossakowski (2020) skriver att det ofta är ens far eller någon annan man i närheten som tar med en till stadion första gången. Han menar att den sociala miljön har en viktig roll i formandet av en supporter (:118). Detta menar även Mintert och Pfister (2014), som skriver att ingången till supporterskap till stor del beror på ens sociala uppväxt och miljö. Som pojke blir fotbollen och supporterskapet ofta en naturlig social del av att växa upp. Som flicka finns ingen social förväntan om ett fotbollsintresse.

Den *kulturella* faktorn förstås genom det sociala rummet, supporterkulturen. Kossakowski (2020) skriver att alla dimensioner av supporterkulturen domineras av män och är formade efter mäns behov (:142). Enligt Radmann (2014) är våld en utmärkande faktor som ökar känslan av maskulinitet bland supportrarna, samtidigt som det hjälper till att forma tillhörigheten på läktaren (:559-560). En utvecklad beskrivning av rummet ges av Rodriguez (2005), som förklarar att fotbollen är en plats där män kan känna sig fulländade. Den manliga identiteten konstrueras på läktaren. Hon förklarar att det inte är *kön* som är grunden för identiteten, utan *maskulinitet*. Läktaren har en macho-norm som exkluderar femininitet, inte bara könet kvinnor. Män som inte har ett maskulint uttryck blir också exkluderade (:233).

Forskningen ovan visar hur socialiseringsprocessen och supporterkulturen företräder män. Men även själva forskningen om supporterskap är till största del fokuserad på män och maskulinitet. Forskare som inriktat sig på kvinnliga supportrar uttrycker enighet i att det finns för lite forskning om just kvinnliga supportrars levda erfarenheter (Mintert & Pfister, 2014; Sveinson & Hoeber, 2016; Hoeber & Kerwin, 2013; Lenneis & Pfister, 2015; Pope & Williams, 2011; Pope, 2012). Mintert och Pfister (2014) skriver att det behövs fler perspektiv för att förstå supporterskap än genom manliga supportrar och våld. Dunn (2014:2) skriver att forskning inom fotboll är *malestream*. Med det menar hon att forskningen är koncentrerad till frågor om maskulinitet och våld, vilket gör att de kvinnliga supportrarna förblir osynliga.

Med det sagt finns forskning om kvinnliga supportrar och deras organisering på läktaren. Mintert och Pfister (2014) menar att utvecklingen av kvinnliga supportergrupperingar formar och förändrar supporterkulturen. Samma slutsats dras av Ben-Porat (2009) som menar att den

ökade närvaron av kvinnliga supportrar utmanar den manliga hegemonin i supporterkulturen. Att kvinnliga supportrar förändrar supporterkulturen framkommer i annan forskning (Cleland, Pope & Williams, 2020; Antonowicz, Kossakowski & Jakubowska, 2021) som förklaring till varför manliga supportrar inte vill acceptera kvinnliga supportrar som likvärdiga.

Trots att kvinnliga supportergrupper börjar ta plats är supporterkulturen ett manligt kodat rum. Ett begrepp som används för att beskriva supporterkultur är *hegemonisk maskulinitet* (Radmann, 2014:551; Kossakowski, 2020:142). Flera forskare använder begreppet som teoretiskt ramverk i forskning om kvinnligt supporterskap (Cleland, Pope & Williams, 2020; Sveinson & Hoerber, 2016; Hoerber & Kerwin, 2013). Connell (2005[1987]) förklarar att *hegemonisk maskulinitet* är den maskulinitet som i en specifik kontext bäst legitimerar patriarkatet, det vill säga mäns dominanta position och kvinnors underordning (:77).

Ett exempel på hur hegemonisk maskulinitet används är att Hoerber och Kerwin (2013) menar att begreppet *kvinnliga supportrar* står i direkt förhållande till hegemonisk maskulinitet. Begreppet visar att ordningen mellan könen, där kvinnor är underordnade, är så pass allmänt vedertagen bland både kvinnor och män att den framstår som naturgiven. *Kvinna* används före *supporter* för att uppmärksamma något avvikande. Kvinnan är ”den andra”, inte normen.

Forskning om hur kvinnliga supportrar förhåller sig till den hegemoniska maskuliniteten är inte överens. Viss forskning visar att kvinnliga supportrar anpassar sig till hegemonin (Pitti, 2019), medan annan forskning visar att de gör motstånd (Lenneis & Pfister, 2015). För att gå djupare in på skillnaderna, visar Pittis (2019) forskning att kvinnliga supportrar ser könsbaserade ojämlikheter inom supporterkulturen baserade på att det finns naturliga skillnader mellan män och kvinnor. I stället för att ifrågasätta männens dominans vill de kvinnliga supportrarna bli erkända som ultras *trots* att de är kvinnor. Det finns likheter i Lenneis och Pfisters (2015) forskning, som visar att traditionella könsroller och sexism accepteras och trivialiseras på läktaren av kvinnliga supportrar. Dock menar forskarna att kvinnliga supportrar gör motstånd. De ser forandet av kvinnliga supportergrupper som ett motstånd mot könsmaktsordningen. Kvinnliga supportrar visar även motstånd genom att inte sjunga med i sexistiska sånger (:171-172). I annan forskning lyfter Pfister, Lenneis och Mintert (2013) båda alternativen. Å ena sidan förhåller sig kvinnliga supportrar till den hegemoniska maskuliniteten genom att de följer ramarna som manliga supportrar satt upp för

att accepteras som supportrar. Å andra sidan gör de motstånd genom att bilda separatistiska supportergrupperingar där det är möjligt att vara kvinna och supporter konfliktlöst.

En del forskning om kvinnligt supporterskap utgår från att genus är något som *görs* (Lenneis & Pfister, 2015; Mintert & Pfister, 2014; Hoeber & Kerwin, 2013). Maskulint beteende eftersträvas på läktaren, men kvinnliga supportrar får inte uttrycka för mycket maskulinitet (Lenneis & Pfisters, 2015). Mintert och Pfister (2014) menar att kvinnliga supportrar går emot det kvinnliga idealet endast genom att vara supportrar, eftersom det inte passar den normativa bilden av vad en kvinna är.

Forskningen ovan visar konflikt i rollen som kvinna och supporter. Denna konflikt syns tydligt i forskningen från Lenneis och Pfister (2015). I deras studie uttrycker kvinnliga supportrar lättnad att gå på fotboll eftersom de inte behöver klä upp sig som kvinnor. Exempelvis skulle de inte gå på match i kjol. Supportrarna säger att det är skönt att vara i en ”mansvärld” och att de hoppas läktaren inte får in för många kvinnor som förändrar kulturen. De upplever frihet i att skrika och svära trots sitt kön. Samtidigt understryker de att de är vanliga kvinnor, vilket de demonstrerar genom att använda smink och ta avstånd från homosexualitet. Mintert och Pfister (2014) menar att kvinnliga supportrar kompenserar för sitt maskulina supporterskap genom att på olika sätt göra *femininitet*, så att de inte avviker för starkt från genusrollerna.

En viktig aspekt som lyfts av Sveinson och Hoeber (2016) är att majoriteten av den tidigare forskningen om kvinnliga supportrar fokuserar på *marginalisering*, men att kvinnor inte bara upplever marginalisering utan precis som män formar sin identitet i supporterskapet. I följande avsnitt diskuteras forskning om identitet och supporterskap som ett sätt att leva.

2.3 SUPPORTERSKAP ÄR ETT SÄTT ATT LEVA

Tradition är en viktig del av supporter-kulturen. Kennedy och Kennedy (2010) beskriver supporter-kulturen som ett rum med delade traditioner och gemensam identitet. Detta skapar ett starkt band mellan supportrarna och en känsla av gemensamt ansvar för klubben (:181). Kossakowski (2020) utvecklar beskrivningen med att förklara att klubben är grunden för den gemensamma identiteten. Supporterskapet är också en del av supportrarnas individuella identiteter. Därför är traditioner, symboler, färger och stadion så viktiga. Att bevara dessa

visar på varaktighet. Tradition har också en integrerande roll i att få människor från olika sociala klasser att känna gemenskap (:18-19).

Stone (2007) skriver att supporterskap är en del av identiteten och ett sätt att leva. Även Kossakowski (2020:22) och Giulianotti (2002:33) beskriver supporterskap som ett sätt att leva. Kossakowski (2020) skriver att gemenskap och känslan att tillhöra är viktiga komponenter i formandet av en identitet. Många supportrar har hela sitt sociala liv genom supporterskapet (:136). Dessa forskare utgår från manliga supportrar i sin forskning.

Mintert och Pfister (2014) skriver att när kvinnliga supportrar organiserar sig i en separatistisk grupp visar kvinnorna att de är riktiga supportrar, inte bihang till manliga supportrar. Deras forskning visar också att kvinnors supporterskap är ett sätt att leva, precis som för de manliga supportrarna. Ben-Porat (2009) kommer fram till samma sak, det vill säga att kvinnor precis som män ser sitt supporterskap som ett sätt att leva och formar sin identitet i supporterskapet.

Giulianotti (2002) har skapat en modell för att definiera olika supporter-identiteter. Han definierar fyra identiteter baserat på hängivenhet till klubben. Mest hängiven är *supportern*. Sedan kommer *följare*, *fans* och *flanör*. Dessa klassificeras enligt *traditionell* eller *konsument* och *varm* eller *kall*. *Supportrar* är varma (hängivna, klubben är en del av identiteten) och traditionella (går på alla matcher och gör det livet ut). *Fans* är varma och konsumenter. *Följare* är kalla och traditionella, medan *flanörer* är kalla och konsumenter. Pope (2012) utgår från Giulianottis klassificering, men utvecklar den för att applicera på kvinnliga supportrar. Hon menar att det är skillnad på hur kvinnor är supportrar och att genus hos kvinnliga supportrar görs genom *maskulina* eller *feminina* femininiteter. Även Sveinson och Hoerber (2015) menar att kvinnliga supportrar inte kan förstås efter hur manliga supportrar förstås och att forskning om kvinnligt supporterskap måste ha en kvinnlig utgångspunkt.

2.4 MIN FORTSÄTTNING

Jag tar med mig mycket från forskningsöversikten kunskapsmässigt. Till mitt teoretiska ramverk tar jag med mig begreppen *att tillhöra* och *ett sätt att leva*. Kossakowski (2020) skriver, utifrån forskning om manliga supportrar, att supporterskap är känslan att tillhöra (:136). Samtidigt visar forskningsöversikten att kvinnliga supportrar inte tillåts tillhöra fullt

ut. Genom olika strategier begränsas kvinnors supporterskap av manliga supportrar som är rädda att supporter-kulturen ska förändras med kvinnors ökade närvaro.

Giulianotti (2002:33) och Kossakowski (2020:22) utgår från manliga supportrar och skriver att supporterskap är ett sätt att leva. Även kvinnliga supportrar ser sitt supporterskap som ett sätt att leva (Mintert & Pfister, 2014; Ben-Porat, 2009). Sveinson och Hoeber (2016) skriver att det är viktigt att inte bara fokusera på kvinnliga supportrars marginalisering i forskning, utan att också se hur kvinnor identifierar sig med supporterskapet. Jag tycker det är en viktig aspekt i att göra feministisk forskning och erkänna kvinnors aktörskap.

I översikten finns forskning som använder förståelsen av kvinnan som "*den andra*" (Hoeber & Kerwin, 2013) och att *genus görs* (Lenneis & Pfister, 2015; med flera). Dessa teoretiska förståelser förklaras av Simone de Beauvoir (2012[1947]) och Judith Butler (1990), som jag använder i mitt teoretiska ramverk för att undersöka *rollen som kvinna*.

Utrymme kopplat till kön framkommer i forskningsöversikten. Forskning visar att manliga supportrar använder strategier för att begränsa kvinnliga supportrars tillgång till supporterskap (Antonowicz, Kossakowski & Jakubowska, 2021; med flera). Jag vill undersöka hur de kvinnliga supportrarna i min studie förhåller sig till utrymme. Det gör jag med Beverley Skeggs förståelse av *kvinna som social position* genom *plats*, *femininitet* och *feminism*.

Forskningsöversikten visar att det finns forskning om *kvinnliga supportrar* i olika kontexter. Dock uttrycker samtliga forskare att det behövs mer. Min uppsats bidrar till forskningsfältet *supporterskap* med ett genusperspektiv på kvinnliga supportrar i Malmö, Sverige.

KAPITEL 3. TEORI

Jag använder ett teoretiskt ramverk av begreppen *att tillhöra* och *ett sätt att leva*, *rollen som kvinna* utifrån Butlers teori att *genus görs* och de Beauvoirs teori om *kvinnan som "den andra"*, samt Skeggs förklaring av *kvinna som social position* genom *plats*, *femininitet som kapital* och *feminism som taktik*. I detta kapitel har jag först en teoretisk diskussion och ur den formulerar jag mitt teoretiska ramverk.

3.1 TEORETISK DISKUSSION

3.1.1 ATT TILLHÖRA OCH ETT SÄTT ATT LEVA

Nira Yuval-Davis (2011) beskriver *att tillhöra* som en känsla som finns där det formats en gemensam identitet med delade värderingar (:3). *Att tillhöra* inbegriper rädslan att exkluderas, vilket påverkar relationer och beteenden inom gruppen (:10-11). För att uttrycka tillhörighet skriver Stuart Hall (1997) om det gemensamma språket. Han använder fotbollsarenan som exempel på hur symboler, färger och flaggor fungerar som ett gemensamt språk för supportrarna. Språket uttrycker tillhörighet och knyter individen till gemenskapen.

Jag har översatt det engelska begreppet *belonging* till *att tillhöra*. Syftet med begreppet är att undersöka de kvinnliga supportrarnas känsla av att tillhöra. Begreppet kopplar min uppsats till tidigare forskning som visar att manliga supportrar beskriver supporterskap som *att tillhöra*.

Kultur hänger ihop med känslan av att tillhöra. Yuval-Davis (1997:40-42) och Hall (1997:2) förklarar kultur enligt tre definitioner: civilisation, finkultur/populärkultur, och ”ett sätt att leva”. Yuval-Davis (1997) skriver att *ett sätt att leva* innefattar värderingar, normer och uttrycksformer inom en grupp. Kultur knyter samman människor genom sätt att vara. Hall (1997) menar att kultur skapar mening. Att tillhöra en kultur innebär att tolka världen på liknande sätt (:2). Yuval-Davis (1997) menar att vara del av en kultur formar hur en ser på sig själv. Det skapar ett ”oss” som går att skilja mot ett ”de andra” (:43-46).

Syftet med begreppet *ett sätt att leva* är att värna om kvinnornas aktörskap genom att inte enbart se marginaliserandet i att vara kvinna och supporter. Begreppet kopplar min uppsats till tidigare forskning som visar att kvinnor precis som män ser sitt supporterskap som ett sätt att leva. Min forskning tillför något nytt eftersom resultaten är förankrade i en ny lokal kontext.

3.1.2 ROLLEN SOM KVINNA: *GENUS GÖRS OCH KVINNAN SOM ”DEN ANDRA”*

Judith Butler (1990) menar att kategorin *kvinna* haft en viktig roll inom feministisk teori för att lyfta kvinnors röster och representation. Hon problematiserar dock kategorin, eftersom *kvinna* inte har en enkel definition utan skiftar över tid och interagerar med kategorier som ”ras”, klass, etnicitet och sexualitet (:38-40). Jag använder *kvinna* för att lyfta kvinnliga

supportrars röster. Uppsatsen är lokalt förankrad, i Malmö år 2021, med en intersektionell diskussion kring att de kvinnor som representeras till majoritet är vit medelklass.

Vidare kritiserar Butler (1990) uppdelningen av genus som kultur och kön som natur, eftersom kön och genus inte kan ses som separata kategorier. Ett exempel på detta är att det kön en person har vid födseln direkt associeras med ett genus, vilket i sig gör genus till ett bekräftande och konstruerande av kön (:44-45). Samtliga intervjupersoner definierar sig som kvinna och jag har inte gått djupare in på definitionen.

Simone De Beauvoir (2012[1947]) skriver att kvinnan är ”den andra” i relation till mannen, som är utgångspunkten. En föds inte till kvinna, utan *blir* kvinna genom social konstruktion och i förhållande till mannen (:325). Butler (1990) menar att en inte *blir* kvinna, utan att kvinna är en roll som *görs*. Genus är inte att ha eller vara, utan att göra:

In this sense, gender is not a noun, but neither is it a set of free-floating attributes, for we have seen that the substantive effect of gender is performatively produced and compelled by the regulatory practices of gender coherence. Hence, within the inherited discourse of the metaphysics of substance, gender proves to be performative – that is, constituting the identity it is purported to be. In this sense, gender is always a doing, though not a doing by a subject who might be said to preexist the deed (Butler, 1990:68).

I citatet förklarar Butler genus som ett görande, men görandet utförs inte av ett subjekt som existerar före handlingen utan subjektet skapas genom handlingen.

Genus är en norm. För att ändra normen krävs ett upprepat brytande mot genusnormativt görande. Maskulinitet och femininitet är del i strategin att dölja genusets performativa karaktär. Det finns ingen essentiell femininitet eller maskulinitet, utan kategorierna fungerar som strategi för att dölja att genus är ett socialt framträdande och inget som existerar som identitet bakom utförandet (ibid:198-199).

Jag använder Butlers teori på tre sätt. Det ena är utgångsläget att genus hänger ihop med kön, är socialt konstruerat och framkommer som *görande*. Det andra är genus som *norm* och behovet av normbrytande beteende. Det tredje är *maskulinitet* och *femininitet* som strategi för att framställa genusets görande karaktär som identitet. Jag använder de Beauvoirs teori genom att uppmärksamma andrafiering av kvinnliga supportrar.

3.1.3 KVINNA SOM SOCIAL POSITION: *PLATS, FEMININITET SOM KAPITAL OCH FEMINISM SOM TAKTIK*

Beverley Skeggs (1997) använder Pierre Bourdieus kapitalformer som teoretisk utgångspunkt när hon undersöker arbetarklasskvinnors förhållningssätt till *femininitet* och *feminism*. Bourdieus (1984) klassteori handlar om kapitalrörelser i det sociala rummet. Varje socialt rum ser olika ut. Därför kan olika sammansättningar av kapital omvandlas till olika mycket makt och värde i rummet. Kapitalen är ekonomiska, kulturella eller sociala (:140-146). Utöver dessa finns symboliskt kapital, som legitimerar de andra kapitalen (:190). Skeggs (1997) kommer fram till att kvinnorna i hennes studie är måna om sin *femininitet*, eftersom det är deras kapital. Kvinnorna tar avstånd från *feminism* eftersom feminism inte ger makt i det sociala rum kvinnorna befinner sig i, arbetarklassen, vilket gör det ointressant att investera i.

Jag använder teoretiska förståelser från Skeggs forskning för att undersöka hur kvinnliga supportrar tar plats på läktaren. Den teoretiska utgångspunkten är *kvinnor som social position*, det vill säga utrymmet till rörelse i det sociala rummet baserat på kön. Ur detta utgångsläge fokuserar jag på *plats, femininitet som kapital* och *feminism som taktik*.

Kön samverkar med andra sociala positioner som klass och "ras". Den sociala positionen möjliggör eller begränsar tillgången till och värdet av kapital. Begränsningen påverkar i sin tur rörelseutrymmet i rummet (Skeggs, 1997:21-22). Jag utgår från den sociala positionen kön, *kvinnor*, för att undersöka vad den innebär för kvinnornas rörelsemöjlighet på läktaren genom fokus på *plats, femininitet* och *feminism*.

Skeggs (1997) förklarar *femininitet* som en del av det kulturella kapitalet. Kulturellt kapital är kulturell tillhörighet och utbildning, men även *femininitets-* och *maskulinitetsdiskurser* som förkroppsligas, exempelvis genom utseende, och då går att använda som kulturella resurser. Kvinnorna i Skeggs studie besitter ett feminint kulturellt kapital. Inom det sociala rum de tillhör, arbetarklassen, är *femininitet* deras starkaste kapital och det kapital de kan använda för att få makt i kärleksrelationer (22-25).

Bourdieu (1984) skriver att makt alltid är relativ och att kapital mäts i relation till andra i det sociala rummet (:23-30). *Femininitet* är ett kapital kvinnor får tillgång till i relationer, som de uppmuntras använda. *Femininitet* är ett förkroppsligat kapital och värdet, makten, är

begränsat i relation till andra personer (Skeggs, 1997:24). Det är skillnad på att använda kapital strategiskt eller taktiskt. Strategi har utgångspunkt i en maktposition medan taktik inte har det. Strategi bygger på möjligheter och taktik på begränsningar. Femininitet används taktiskt och inte strategiskt (Skeggs, 1997:24).

Plats, det sociala rummet, är grunden för det teoretiska perspektivet. Den sociala positionen *kvinn*a påverkar rörelsemöjligheten i rummet. *Femininitet* är ett kulturellt kapital som används *taktiskt* för att få (relativ) makt i det sociala rummet. *Feminism* är ett exempel på taktik.

3.2 TEORETISKT RAMVERK

Det teoretiska ramverket formas av *att tillhöra* och *ett sätt att leva*, *rollen som kvinna* och *kvinn*a som *social position*. I detta avsnitt diskuterar jag hur jag använder ramverket och vad det innebär för analysen.

3.2.1 DELFRÅGA 1: HUR BESKRIVER KVINNLIGA SUPPORTRAR SITT SUPPORTERSKAP?

I analysen besvarar jag den första delfrågan med det teoretiska perspektivet som består av begreppen *att tillhöra* och *ett sätt att leva*. Jag uppmärksammar om begreppen används av intervjupersonerna, direkt eller mellan raderna, och på vilket sätt.

För att undersöka de kvinnliga supportrarnas känsla *att tillhöra* använder jag tre ingångar till begreppet. Den första ingången är socialiseringsprocessen, för att förhålla mig till forskning som visar att killar socialiseras in i ett fotbollsintresse till skillnad från tjejer (Kossakowski, 2020:118; Mintert & Pfister, 2014). Den andra ingången görs genom att se om, hur och när kvinnliga supportrar beskriver känslan *att tillhöra*. Den tredje ingången gör jag genom att lyfta intersektionella perspektiv på *att tillhöra*.

För att undersöka kvinnliga supportrars supporterskap som *ett sätt att leva* använder jag intervjupersonernas skildringar av supporterskap. Jag förstår begreppet utifrån Yuval-Davis (1997) och Halls (1997) definition som kultur. Det innebär att jag fokuserar på kulturella uttryck som värderingar, sätt att vara och skapandet av "oss" och "de andra".

3.2.2 DELFRÅGA 2: HUR UPPLIVER KVINNLIGA SUPPORTRAR SIN ROLL SOM KVINNA KOPPLAT TILL SUPPORTERSKAP?

Den andra delfrågan besvarar jag med det teoretiska perspektivet *rollen som kvinna*, som utgörs av Butlers teori att *genus görs* och de Beauvoirs teori om *kvinnan som "den andra"*. Butlers teori använder jag genom att fokusera på tre delar kopplat till rollen som kvinna: *genus som görande, normer* och *maskulinitet/femininitet*. De Beauvoirs teori använder jag för att uppmärksamma *andrafiering* av kvinnliga supportrar.

Den här analysdelen är strukturerad under två rubriker. Första rubriken är "*kvinnliga supportrar*". Här diskuterar jag *kvinnliga supportrar*, normer och maskulinitet/femininitet utifrån rollen som kvinna. Andra rubriken är *föreställningar och misstro*. Här reflekterar jag kring föreställningar och misstro intervjupersonerna upplever kopplat till rollen som kvinna.

3.2.3 DELFRÅGA 3: HUR RESONERAR KVINNLIGA SUPPORTRAR OM PLATSEN DE TAR GENOM MALMÖSYSTRAR?

Det tredje perspektivet, *Kvinna som social position*, används för att undersöka utrymme. Jag bemöter delfrågan med Skeggs förståelse för vad den sociala positionen *kvinna* innebär för rörelsemöjligheten i det sociala rummet. För att gå djupare in på *plats* undersöks *femininitet* som värde på läktaren för (relativ) makt och *feminism* som taktik.

Analysdelen är uppdelad i tre delar. Den första delen, *Plats*, undersöker hur de kvinnliga supportrarna tar plats på läktaren med Malmösystrar. Det leder till nästa del, *femininitet*, som undersöker värdet av femininitet som kapital. Diskussionen om kapital leder in till sista delen, *feminism*. Här reflekterar jag kring hur supportrarna taktiskt förhåller sig till feminism.

3.2.4 SAMMANFATTNING

Delfrågorna är utformade i relation till det teoretiska ramverket. Jag anser att ramverket avgränsar min studie på ett genusvetenskapligt intressant sätt för att uppfylla syftet och besvara frågorna. Andra perspektiv hade möjliggjort andra diskussioner. Mina teoretiska val hänger ihop med mina epistemologiska utgångspunkter som jag diskuterar i följande kapitel.

KAPITEL 4. METODOLOGISK DISKUSSION

I detta kapitel diskuterar jag mina epistemologiska utgångspunkter som ligger till grund för forskningsprocessen. *Epistemologi* är de föreställningar vi bär på om hur den sociala världen är konstruerad, vem som kan ha kunskap och vad det går att ha kunskap om och *metodologi* är hur forskningen genomförs (Brooks & Hesse-Biber, 2007:5; Harding, 1987:2-3).

Följande placerar jag min forskning som *feministisk*. Sedan diskuterar jag *feministisk ståndpunktsteori* och *intersektionalitet* som ligger till grund för mina metodologiska val.

4.1 FEMINISTISK FORSKNING

En utmärkande del av feministisk forskning är kopplingen till *den feministiska kampen*. Brooks och Hesse-Biber (2007) menar att både feministisk forskning och kamp utmanar maktstrukturer. Målet med feministisk forskning är social förändring och rättvisa för kvinnor och andra marginaliserade grupper (:4). Harding (1987) förklarar att feministisk forskning som studerar kvinnor ska utgå från kvinnornas perspektiv genom att de själva utvärderar sin situation. Forskaren ska ställa frågor som ger kvinnorna makten att beskriva sina erfarenheter.

Med min forskning vill jag uppmärksamma kvinnors levda erfarenhet av supporterskap, som del i kampen att kvinnor ska ha tillgång till samma rum som män. Malmösystrar utmanar det könsuppdelade utrymmet på läktaren genom att kvinnliga supportrar organiserar sig och tar plats. Jag ser detta som en kamp för social rättvisa. För att de kvinnliga supportrarna ska höras använder jag intervjuer som metod, vilket jag diskuterar i metodavsnittet. Frågorna jag ställer formas utifrån mitt metodologiska ramverk som jag beskriver i nästa avsnitt.

En annan utmärkande del är *situerad kunskap*. Feministisk forskning problematiserar forskaren och hur forskningen genomförs. Historiskt var den vita, västerländska mannens utgångspunkt objektiv (Harding, 1987). *Situerad kunskap* är den feministiska motsvarigheten till objektivitet (Haraway, 1988). Skeggs (1997) förklarar att kunskap blir situerad när tre steg synliggörs i forskningen. Första steget är att redogöra för epistemologiska utgångspunkter och metodologi. Andra steget är att redogöra för sin subjeksposition. Kulturellt, socialt, utbildningsmässigt och ekonomiskt kapital ligger bakom all kunskapsproduktion. Tredje

steget är en diskussion om kontext och makt (:33-39). I nästa avsnitt beskriver jag mina epistemologiska utgångspunkter och i avsnittet efter min sociala position, kontext och makt.

4.2 METODOLOGISKT RAMVERK

Metodologi är hur forskaren bygger upp sin forskning och de dagliga besluten som tas. Det innefattar hur en närmar sig att besvara sina frågor och varför detta närmande sker på ett visst sätt (Mason, 2018:31-32). I forskningsprocessen utgår jag från ett metodologiskt ramverk av epistemologierna *feministisk ståndpunktsteori* och *intersektionalitet*.

4.2.1 FEMINISTISK STÅNDPUNKTSTEORI

Feministisk ståndpunktsteori bygger på två delar. Den första delen är att producera kunskap från perspektivet av marginaliserade gruppers erfarenheter. Den andra delen är att kunskapen ska användas till aktivism (Brooks, 2007:55).

För att förhålla mig till den första delen så var det redan från idéstadiet ett självklart val att producera kunskap om supporterskap från perspektivet av kvinnliga supportrar. Jag hade inget syfte formulerat, men ämnet räckte för att jag skulle lägga upp en plan i mitt huvud. Jag förstod inte hur jag skulle kunna producera bra kunskap utan att höra rösterna från den berörda gruppen. Intervjuer blev ett självklart metodval för mig, en självklarhet som likt resten av mina val grundar sig i min epistemologiska utgångspunkt.

För att förhålla mig till den andra delen, grundar sig mitt akademiska intresse i aktivism. Jag är övertygad om att det är så den bästa och mest intressanta forskningen blir till. Då blir det också ett utbyte mellan teori och praktik. Det är inte bara för min akademiska skull som forskningen i denna uppsats görs. Jag bygger min forskning på en feministisk kamp och min forskning kan i sin tur erbjuda kunskap till kampen. Med bakgrund i detta formulerade jag ett syfte med frågeställningar som skulle bidra till både den akademiska forskningen om supporterskap och den faktiska kampen på läktaren.

I mitt fall är jag en del av gruppen som studeras, *kvinnliga supportrar*. Detta formar hur jag ser på tidigare forskning, hur jag formulerar mina frågeställningar, vilka frågor jag ställer i intervjuerna, vilka teorier jag använder och hur jag tolkar mitt resultat. Skeggs (1997) menar

att hur forskaren tolkar erfarenheter står i förhållande till vad forskaren vet och hur den ser på världen. Därför är det viktigt att positionera sig (:49-52).

Min subjektspostion färgar forskningen. Jag synliggör detta genom att positionera mig och använda ett personligt språk. Att redogöra för min subjektspostion underlättar läsarens förståelse för mina val i forskningsprocessen. Harding (1992) menar att det inte går att ha en objektiv utgångspunkt i forskning. Att påstå det är att göra dålig forskning (:438-446).

Synen på vem som kan producera bättre forskning går isär. Harding (2004) anser att kunskap om kvinnor ska produceras av kvinnor (:6). Skeggs (1997) motsätter sig detta och menar att *erfarenhet* inte är samma sak som *kunskap*. Därför måste inte forskaren ha en specifik subjektspostion eller social position för att skapa kunskap om positionen i fråga (:46-48).

Jag håller med både Harding och Skeggs. Att endast ha en subjektspostion betyder inte att bra kunskap skapas. Bara för att jag är kvinna och medlem i Malmösystrar betyder inte det att jag kommer göra bra forskning. Men för att göra bra forskning om kvinnligt supporterskap anser jag att en ska vara kvinna och supporter. När jag läser forskning om supporterskap skapad av manliga forskare ser jag kritiskt på hela forskningsprocessen. Jag ser brister i vilka frågor som ställs och inte ställs. Jag tycker att positionen som man står i vägen för en nyanserad analys. Detta beror säkert på min position som genusvetare och kvinna, men också på min roll som supporter där jag själv har levd erfarenhet.

Feministiska ståndpunktsteoretiker anser att det är en fördel att som forskare tillhöra en marginaliserad grupp. Brooks (2007) menar att kvinnor tillhör en marginaliserad grupp i samhället och därför har utvecklat *dubbelt medvetande*. Det innebär att vara medveten om både sitt eget liv och den dominanta gruppens (mäns) liv. Brooks anser att detta gör kvinnor mer lämpade att skapa kunskap om världen. Forskning från marginaliserade grupper leder till mer objektiv kunskap än forskning som utgår från den dominanta gruppen (:63-66). Narayan (1989) beskriver detta som att forskaren har en *epistemologisk fördel*.

Jag håller med om att forskare från marginaliserade grupper generellt gör forskning som jag anser vara bättre, mer intressant och mer verklighetstrogen. Jag är trots det kritisk till de studier jag läst om supporterskap av kvinnliga forskare. Jag tycker inte att deras skildring av kvinnliga supportrar representerar mina eller mina intervjupersoners upplevelser tillräckligt

nyanserat. Detta kan helt enkelt bero på att kontexten spelar stor roll i uttrycket av supporterskap. Jag har inte läst någon forskning om kvinnliga supportrar i Sverige. Därför kändes det ännu viktigare att skriva den här uppsatsen. Det går inte att formulera ”en kvinnlig supporter”, för *kvinnor* är inte en enhetlig grupp. Detta går hand i hand med min andra epistemologiska utgångspunkt *intersektionalitet*.

4.2.2 INTERSEKTIONALITET

Intersektionalitet kan enkelt förklaras som förståelsen för att människor kategoriseras olika efter exempelvis kön, klass, sexualitet, etnicitet och ”ras” (Engstrand & Larsson, 2013:143-146). Intersektionalitet belyser komplexiteten i världen och i människors erfarenheter (Bilge & Collins, 2016:13, 37). Vissa forskare beskriver det intersektionella perspektivet som ett av de viktigaste teoretiska bidragen och analytiska verktygen för feministisk forskning (McCall, 2005:1771; Nash, 2008:1).

Min uppsats har ett tydligt fokus på genus. Det är kring *kvinnor* alla diskussioner kretsar. Dock har jag uppfattningen att rollen som kvinna interagerar med andra sociala positioner. Jag har en intersektionell epistemologisk utgångspunkt i att jag är öppen för att se kombinationer av förtryckande strukturer och makt. Min förståelse är att sociala positioner som klass, sexualitet, etnifiering och rasifiering är kategorier som samverkar med kön.

Forskare kritiserar hur begreppet intersektionalitet används i nutida västerländsk forskning, där kategorin ”ras” har blivit mer och mer osynlig (Tomlinson, 2013; Bilge, 2013). Tomlinson (2013) skriver att ”ras” ofta utelämnas i europeiska akademiska studier eftersom det finns en vilja att inte rasifiera, vilket i sin tur riskerar leda till att rasistiska strukturer förbises (:256).

Med min epistemologiska grund i feministisk ståndpunktsteori ser jag begränsningar i hur jag som vit har kapaciteten att diskutera och bemöta rasifiering i min uppsats. Men detta gör inte att jag blundar för kategoriseringen. Majoriteten av intervjupersonerna är vita. I intervjuerna reflekterar supportrarna kring inkludering och exkludering gällande rasifiering, samt problematiserar att Malmöstratar till majoritet utgörs av vit medelklass.

Som bisexuell tycker jag kategorin sexualitet är intressant. Majoriteten av intervjupersonerna lever med eller dejtar män. I forskningsöversikten finns forskning som menar att kvinnliga

supportrar tar avstånd från homosexualitet i sin roll som supporter (Lenneis & Pfister, 2015). Jag tar inte den diskussionen i min uppsats eftersom jag inte ställer sådana riktade frågor i intervjuerna och ingen intervjuperson tar upp ämnet.

4.3 POSITIONERING

I detta avsnitt beskriver jag min sociala position och kontexten för min uppsats. Jag reflekterar även kring min maktposition som forskare.

Min sociala position liknar flera av intervjupersonernas. Jag är född i Malmö och uppvuxen i närområdet. Jag är vit och ”akademisk medelklass”. Med det menar jag att mina föräldrar kommer från arbetarklassen men har studerat på universitet. De besitter inget ekonomiskt medelklass-kapital (de lever var för sig på sin månadslön, bor i hyresrätter och äger ingen bil eller liknande materiell tillgång). Jag kan inte söka ekonomisk trygghet i dem. Men de besitter ett akademiskt (kulturellt) kapital med kritiskt tänkande och socialistisk världsbild. Själv har jag bara haft arbetaryrken, men under perioder som arbetslös har jag studerat för att överleva ekonomiskt. Jag sökte då kurser efter intresse, vilket ledde till att jag återkom till studier gång på gång och med tiden (och erfarenheten) hittade jag min plats inom akademien.

Jag identifierar mig som kvinna och är precis som samtliga intervjupersoner medlem i Malmösystrar. Med utgångspunkt i feministisk ståndpunktsteori ser jag detta som en epistemologisk fördel. Jag förstår att andra kan se min involvering som nackdel, om jag inte kan se bortom mina egna erfarenheter eller om jag ställer frågor för att bekräfta det jag vill säga eller redan vet. Dock tycker jag att sådana risker är okej, eftersom jag noga redogör för min position. Jag tror alla bär på partiskhet, det är min epistemologiska ståndpunkt. Så länge min positionering är tydlig ser jag bara fördelar med min subjektsposition. Med det sagt är mitt syfte att skapa kunskap om supporterskap.

Gällande *rollen som kvinna* i mitt teoretiska ramverk delar jag Butlers och de Beauvoirs socialkonstruktivistiska syn på kön och genus. Men jag ser fördelar med att använda *kvinna* och *kvinnlig supporter* som *politisk identitet* i den specifika kontext som är uppsatsen. Spivak (1987) menar att *essentialism* kan användas *strategiskt* för att synliggöra politiska intressen (:202-207). Morton (2003) diskuterar *strategisk essentialism* med bakgrunden att det är svårt att undvika kategoriseringar om en vill förstå den sociala verkligheten. Att som

marginaliserad använda kategoriseringar är en politisk strategi. *Strategisk essentialism* används för att skapa en *politisk identitet* för att påvisa marginalisering (:75). Jag använder begreppet *kvinnor* med insikten att det inte finns en entydig definition. Malmösystrar välkomnar alla som identifierar sig som kvinna, vilket inkluderar transkvinnor. En kuriositet är att till våra separatistiska bussresor anmäler sig ibland manliga supportrar och säger att de vill åka med och identifierar sig som kvinna (de gör detta som ett ”skämt” och driver med vår beskrivning att Malmösystrar är till för *alla som identifierar sig som kvinna*). Vi svarar alltid att de är välkomna, eftersom vi inte ser det som ett skämt. De har hittills inte dykt upp.

Det är även i termerna *kvinnor*, *man* och *kvinnlig supporter* jag och intervjupersonerna pratar. Om någon av oss varit transperson hade det förmodligen färgat uppsatsen. Detta knyter tillbaka till mina epistemologiska utgångspunkter: Min subjektsposition färgar uppsatsen och det intersektionella perspektivet finns närvarande i reflektion. *Reflexivitet* är det ständiga reflekterandet i forskningsprocessen för att inte förbise sina egna värderingar och erfarenheter och hur dessa påverkar forskningen (Hesse-Bieber, 2007:129).

Kontext är tid och rum, men också sammanhang. Året är 2021, landet är Sverige och staden är Malmö. Jag skriver uppsatsen under en pandemi. Covid-19 har medfört att supporterskapet satts på paus. Matcher har inte spelats som vanligt och läktaren har varit stängd. Min uppsats handlar dock inte om supporterskap under pandemin, utan om rollen som kvinna i supporterskap. Malmö är en plats jag associerar med socialism och feminism, eftersom jag rör mig i dessa rum. Det finns starka politiska rörelser förankrade i det lokala. Från mitt perspektiv kan Malmösystrar förstås som en del av kvinnors lokala kamp för social rättvisa. Detta genom att gruppen i all enkelhet tar plats för kvinnor i en maskulin miljö.

Som forskare har jag en hierarkisk position mot mina intervjupersoner. Relationen förutsätter reflexivitet, genom att forskaren reflekterar över hur den influerar intervjuerna med intressen och mål (Doucet & Mauthner, 2006:40-42). Samtliga intervjupersoner har träffat mig tidigare. Vissa känner jag som vänner, andra inte. Jag upplever ett ömsesidigt förtroende som del av samma gemenskap. Min uppfattning är att det gör intervjuerna avslappnade och genuina. Dock har jag makt i hur jag tolkar och använder deras röster. Mitt intresse är att lyfta rösterna från de jag intervjuar. Jag är inte intresserad av att styra intervjuerna på annat sätt än att ställa mina intervjufrågor. I följande kapitel diskuterar jag intervjuerna.

KAPITEL 5. METOD OCH MATERIAL

Metod är tekniken som används för att samla bevis i kunskapsproducering (Harding, 1987:2). I detta kapitel diskuterar jag mitt metodval semistrukturerade intervjuer. Jag presenterar även intervjupersonerna och redogör för hur jag analyserat intervjumaterialet. Avslutningsvis diskuterar jag de etiska riktlinjer jag förhållit mig till.

5.1 SEMISTRUKTURERADE INTERVJUER

Syftet med uppsatsen är att undersöka hur kvinnliga supportrar upplever sitt supporterskap med fokus på rollen som kvinna och platsen de tar på läktaren. Min vilja är att studien ska skapa kunskap om supporterskap från ett genusperspektiv. Som feministisk forskare vill jag att kvinnorna själva får möjlighet att beskriva sina erfarenheter. Därför gör jag kvalitativ forskning genom semistrukturerade intervjuer.

Hesse-Biber (2007) menar att intervjuer är en bra metod för feministiska forskare att gå rakt in på livet av de som blir intervjuade. En semistrukturerad intervju innebär att forskaren har en del kontroll över intervjun genom en intervjuguide med teman och några färdiga frågor, men samtidigt utrymme för spontanitet i att ställa nya frågor eller följdfrågor (:114-116). Jag har inte gjort intervjuer tidigare. Därför behövde jag viss struktur att luta mig mot i mitt tillvägagångssätt. Samtidigt ville jag få ett levande möte där intervjupersonerna fick tala fritt inom ramen för mitt ämne. Den semistrukturerade formen passade både mig och projektet.

Jag formulerade en intervjuguide med tre teman: *Kvinnliga supportrar och supporterskap*, *Genusperspektivet* och *Malmösystrar*. Dessa teman är kopplade till mina tre frågeställningar: Hur beskriver kvinnliga supportrar sitt supporterskap? Hur upplever kvinnliga supportrar sin roll som kvinna kopplat till supporterskap? Hur resonerar kvinnliga supportrar om platsen de tar på läktaren genom Malmösystrar? Temana leder intervjuerna och under varje tema formulerade jag flera öppna frågor.

Min förhoppning med intervjuerna var att jag skulle få olika skildringar av livet som kvinnlig supporter kopplat till genus och plats, så att materialet skulle vara tillräckligt målande för att besvara min forskningsfråga och uppfylla syftet. Jag vill inte generalisera en typisk kvinnlig supporter eftersom jag inte tror att det finns en sådan. I forskningsöversikten blir det tydligt

att skildringen av kvinnliga supportrar ser olika ut beroende på forskare, intervjuperson, plats och kontext. Min studie är ett bidrag till forskningsområdet och en i mängden att nyansera (kvinnligt) supporterskap.

Jag intervjuade tio aktiva supportrar från Malmösystrar. Intervjuerna var oftast över en timme långa och skildrar olika verkligheter av ett liv som supporter. Samtidigt som varje intervju var unik fanns stora likheter i hur intervjupersonerna förhöll sig till mina teman. Det gjorde att jag redan efter tre intervjuer hade material till att besvara mina frågeställningar. Detta var häftigt att se och jag kände att jag hade formulerat en relevant uppsatsidé och byggt en grund för en uppsats som skulle hålla. Det gjorde att jag vågade öppna upp för andra konstellationer. För att ge intervjupersonerna chansen att ta del av varandras skildringar föreslog jag möjligheten att intervjuas två tillsammans för de som ville. I slutändan blev det fyra enskilda intervjuer och tre intervjutillfällen där supportrar intervjuades tillsammans.

För att förhålla mig till en feministisk intervjuform följde jag fyra punkter Hesse-Biber (2007) tar upp för att förklara vad som gör intervjuer feministiska. För det första ska den som intervjuar vilja få kunskap om kvinnors många olika verkligheter. För det andra ska intervjun drivas av målet social förändring och rättvisa för kvinnor och andra marginaliserade grupper. För det tredje ska forskaren förstå maktrelationen mellan sig själv och intervjupersonen. För det fjärde ska forskaren vara medveten om att dens ståndpunkter formar intervjun (:113-114). Maktrelationen mellan forskare och intervjupersonen förutsätter reflexivitet. Jag positionerar mig själv i metodologi-kapitlet. Där beskriver jag även mina epistemologiska utgångspunkter.

Jag är aktiv kvinnlig supporter i Malmösystrar, vilket innebär att jag har en insider-position. Hesse-Biber (2007) förklarar att en insider-position innebär att forskaren tillhör samma grupp som studeras. Fördelarna är att forskaren har bättre förståelse för gruppen och enklare kan få tillgång till intervjuer. Som outsider blir forskaren ”den andra” vilket kan försvåra processen. Att tillhöra samma sociala grupp, exempelvis genom klass, kön eller etnicitet, underlättar förståelsen mellan parterna (:140). Jag ser min insider-position som en stor fördel. Det finns en kultur runt supporterskapet som gör att en outsider inte lättvindigt får insyn i gemenskapen.

Vad gäller maktförhållandet i min roll som forskare bemötte jag det från flera håll. Ett sätt var att använda en semistrukturerad intervjuform som gav ordet till den intervjuade genom öppna frågor. Ett annat sätt var mötesplatsen. Jag utförde intervjuerna på olika barer på Möllan. Det

är på dessa barer supportrar vanligtvis hänger och dricker öl. På så sätt satte jag stämningen för fotbollssnack. Min tanke med miljön var att intervjupersonerna skulle känna sig trygga. Ett tredje sätt var att jag själv delade med mig av erfarenheter. Detta gjorde jag för att få en avslappnad intervju med förtroende och ett samtal där intervjupersonen fick respons på sina erfarenheter och upplevelser. Detta hade en forskare med outsider-position inte kunnat ge.

Tack vare min insider-position visste jag direkt hur jag skulle nå ut till potentiella intervjupersoner. Jag har enkel åtkomst till de aktiva supportrarna i Malmösystrar, eftersom jag själv är del av den gruppen. Den här processen beskriver jag i följande avsnitt.

5.1.1 INTERVJUPERSONERNA

Malmösystrar har över 200 medlemmar. Alla är supportrar, men det är stor skillnad i aktivitet. Malmösystrar är en plattform och det är fritt fram att vara precis så aktiv en vill vara. Bland medlemmarna finns både bebisar och 90-åringar. I min studie har jag inriktat mig på de aktiva supportrarna. Denna klick utgörs av supportrar som bildade Malmösystrar, är delaktiga på medlemsmöten och går på alla matcher. Jag sökte deltagare via Malmösystrars interna chatt och avslutade sökandet när tio personer hört av sig om att delta. Tio personer var mitt mål och jag ville intervjua supportrar som själva ville delta. Samtliga deltagare är över 18 år. Inte alla, men majoriteten är vita. Detta stämmer in på hur representationen ser ut i den stora gruppen.

I samband med intervjun använde jag ett bakgrundsformulär. I formuläret frågar jag efter kön, ålder, sysselsättning, tid som MFF-supporter, samt var personen är född och uppvuxen. Jag har även en övrigt-box där intervjupersonerna kan fylla i information som de vill dela med sig av. I presentationen som följer har jag valt att inte stapla upp ålder, yrke, födelseort och klass eftersom denna information tillsammans hade gjort det enkelt för andra supportrar att urskilja vem som är vem. För att hålla identiteterna mer dolda följer här en övergripande presentation av gruppen baserat på bakgrundsformuläret.

Alla intervjupersoner identifierar sig som kvinna och alla har årskort. Åldersmässigt är de mellan 24 och 42 år. Ett yrke som återkommer bland intervjupersonerna är socionom. Två jobbar som socionomer och en är socionomstudent. Annars varierar sysselsättningarna och några som uppges är student, undersköterska, fritidsledare, boendestödare och bibliotekarie.

Samtliga intervjupersoner bor i Malmö. Tre supportrar är födda utanför Skåne, men har bott i Malmö och varit supportrar länge. Två av dem har gått på MFF i över 20 år och den tredje i 14 år. Övriga intervjupersoner kommer från Skåne och har alla vuxit upp med MFF. Åren som supporter är därav svåra att räkna, men de flesta har uppgett att de är födda in i MFF-familjen. Fem supportrar är födda och uppvuxna i Malmö, en supporter är från en gränsande ort till Malmö och en är från en närliggande ort. Av intervjupersonerna var fyra med och startade Malmösystrar 2016. Två gick med i direkt vid uppstarten, två 2017 och de sista två 2018. De yngre supportrarna (under 35) definierar sig som medelklass. De äldre supportrarna är mer spridda i sin klassbeskrivning. En tillhör arbetarklassen, en ser sig som medelklass och två beskriver att de växte upp i underklass men nu definierar sig som akademisk medelklass.

För att undvika etnifiering av deltagarna har jag inte hittat på namn till dem. Jag benämner intervjupersonerna som siffror. Malmösystrar 1: MS1, Malmösystrar 2: MS2, osv. Jag informerade och rådfrågade personerna om detta system och samtliga godkände.

5.1.2 ANALYS AV MATERIAL

Jag transkriberade samtliga intervjuer. Det fanns sektioner som var ”off record”, det vill säga intervjupersonen pratade om känslig information som namn, intriger, fest, droger, känslor och erfarenheter som de specifikt bad mig inte transkribera. I vissa fall pausade jag inspelningen. Jag utelämnade även mina egna berättelser. Utöver detta transkriberade jag intervjuerna rakt av. I dataanalysen följde jag Halperins och Heaths (2012:278-283) steg för att analysera intervjudata: *datareducering*, *kodning* och *slutsatser*.

Datareducering är att gå igenom transkriberingarna. Här görs urval i materialet gällande vad som är relevant och intressant för forskningen (Halperin & Heath, 2012:279-280). När jag läste igenom transkriberingarna första gångerna gjorde jag det utan att anteckna, för att fånga vad varje intervju innehöll. Sedan började jag anteckna likheter och skillnader, ta ut mönster och markera återkommande teman. Mitt teoretiska ramverk består av tre olika perspektiv, vilket gör att olika segment i intervjuerna är relevanta för olika perspektiv. Därför behövde jag gå igenom materialet i tre omgångar. Detta resulterade i att jag hade tre uppsättningar med anteckningar till alla intervjuer. Anteckningarna använde jag för kodning.

Att koda innebär att materialet bryts ner och kategoriseras (Halperin & Heath, 2012:280-281). Även kodningen gjorde jag från tre teoretiska infallsvinklar i flera omgångar. Exempel på kodord jag använde för att markera sektioner i intervjuerna kopplat till begreppen var *att tillhöra, gemenskap, ett sätt att leva, mitt liv* och liknande andemeningar. Till rollen som kvinna kodade jag beskrivningar och uttryck av kategorierna *kvinna* och *man*, samt *femininitet* och *maskulinitet*. Jag kodade även *fördomar, föreställningar* och *misstro* kopplat till kön. Till kvinna som social position kodade jag *feminism, kvinnlighet, strategi, taktik, plats, makt* och *utrymme*. I mitt kodande skapade jag flera dokument, la till och tog bort kodord, klippte och klustrade i materialet och kategoriserade det på olika sätt. När jag fått ner kodningen till kategoriseringarna ovan gick jag vidare till sista steget i dataanalysen.

Det tredje steget är att dra slutsatser. Det innebär att allt kodat material sammanförs för att skapa mening (Halperin & Heath, 2012:281-282). Jag samlade det kodade materialet i tre dokument organiserat efter teoretiskt perspektiv. Dokumenten döptes efter mina tre frågeställningar. Sedan gick jag igenom dokumenten var för sig. Jag läste de utvalda segmenten och knöt tillbaka till intervjuerna för att kontrollera att de valda delarna inte blev tagna ur sitt sammanhang eller presenterat på ett missvisande sätt. Jag undersökte hur alla segmenten passade tillsammans och kopplade dem till mina frågeställningar. Sedan redigerade jag i materialet genom att ta bort delar som var upprepande, överflödiga eller inte tydligt kopplade till frågeställningarna. Halperin och Heath (2012) skriver att dataanalysen måste vara validerad, vilket betyder att slutsatserna av materialet ska vara försvarbara och stå emot alternativa förklaringar (:282). Genom att följa stegen ovan och forma kontrollerade slutsatser av mitt material anser jag att min dataanalys är validerad.

5.2 ETISKA RIKTLINJER

Forskningsetik är forskarens ansvar mot forskningen och samhället i stort (Vetenskapsrådet, 2017:12). Här beskriver jag hur min forskning förhåller sig till de etiska riktlinjerna.

En viktig etisk aspekt är att motivet med forskningen ska vara att skapa kunskap. En följande viktig punkt är att ifrågasätta sitt material, men inte bedöma det på förhand (ibid:13). För att bemöta dessa punkter vill jag förtydliga att trots att jag är en del av gruppen som undersöks (kvinnligena supportrar aktiva i Malmösysstrar), har studien vuxit fram under processen. Jag har inte haft en tydlig bild av uppsatsen på förhand. Mitt supporterskap har varit helt utan andra

motiv än fotbollen. Likaså har min forskning endast varit med motivet att skapa kunskap. Forskningsprocessen har varit upplysande för mig. Först blev jag provocerad i läsningen av tidigare forskning, sedan inspirerad av mina intervjuer. Tack vare mitt teoretiska ramverk kunde jag se gruppen kvinnliga supportrar från perspektiv bortom det personliga.

I relation till mina intervjupersoner har jag förhållit mig till Vetenskapsrådets (2017) rekommendationer som är att de medverkande ska få information om forskningen, ge sitt samtycke och att allt material ska förvaras säkert (:13-14). Jag informerade samtliga deltagare om upplägget på uppsatsen. Jag berättade om mitt ämne och informerade om mina teman innan intervjun började. Jag fick samtligas samtycke till deltagande. Jag informerade om att samtycket kan dras tillbaka och då raderas allt material kopplat till individen, samt att pågående intervju kan avbrytas. Gällande trygghet lovade jag *konfidentialitet*, som innebär att obehöriga inte får tillgång till materialet (Vetenskapsrådet, 2017:40). Jag lovade däremot inte *anonymisering*, som innebär att all koppling mellan individ och material förstörs (ibid:40-41).

Materialet måste bevaras så att forskningsresultaten kan kontrolleras (ibid:42). Jag informerade intervjupersonerna om att materialet kanske kommer läsas av handledare, opponent och examinator, men att alla får pseudonymer. *Pseudonymisering* är att via kod koppla uppgifter till enskilda individer (ibid:40-41). I min studie använder jag MS1-10. Jag använde en diktafon som jag bara hade med mig till intervjutillfällena. Alla transkriberingar gjordes på min dator utan internetanslutning och sparades på en extern hårddisk med lösenord som jag förvarar i mitt hem. Jag tog inga konversationer utanför intervjumötet.

KAPITEL 6. ANALYS

I detta kapitel presenteras och analyseras materialet. Kapitlet är strukturerat i tre avsnitt efter delfrågorna. Analysen görs i dialog med tidigare forskning för att kontextualisera resultaten.

6.1 HUR BESKRIVER KVINNliga SUPPORTRAR SITT SUPPORTERSKAP?

I det här avsnittet bemöter jag den första delfrågan genom att använda begreppen *att tillhöra* och *ett sätt att leva* som teoretiskt perspektiv.

6.1.1 ATT TILLHÖRA

För att undersöka kvinnliga supportrars känsla av *att tillhöra* använder jag tre ingångar till begreppet. Första ingången är socialiseringsprocessen som beskrivs i forskningsöversikten, det vill säga tesen att killar socialiseras in i ett fotbollsintresse medan tjejer inte gör det (Kossakowski, 2020:118; Mintert & Pfister, 2014). Andra ingången görs genom att undersöka hur kvinnliga supportrar beskriver att de förhåller sig till att tillhöra, vilket först görs i relation till supporterskapet i stort och sedan till Malmöstrar. Tredje ingången görs genom en intersektionell diskussion om vem det är som tillhör.

6.1.1.1 SOCIALISERINGSPROCESSEN

Forskningsöversikten visar hur fotboll och supporterkultur präglas av maskulinitet. En förklaring till fotbollens maskulina betingning är att män socialiseras in i fotbollsintresset till skillnad från kvinnor (Kossakowski, 2020:118; Mintert & Pfister, 2014). En av de första frågorna jag ställde intervjupersonerna var att jag bad dem beskriva sin bakgrund in i supporterskapet.

Majoriteten av supportrarna (7 av 10) är uppvuxna i eller i närheten av Malmö, med MFF-familjer och vänner, och blev meddragna på fotboll som barn och unga. De beskriver MFF som en naturlig del av uppväxten. Detta stämmer in på tesen om hur killar socialiseras in i fotbollen. De övriga supportrarna (3 av 10) är uppvuxna utanför Malmö och började gå på MFF med sina pojkvänner i tonåren i samband med att de flyttade till Malmö. Jag har valt ut tre olika skildringar av hur intervjupersonerna beskriver socialiseringen in i fotbollen. Först ut är MS2, som drogs med till stadion som barn.

Jag har gått på fotboll alltid. Jag kommer från en MFF-familj, togs på matcher tidigt. Mitt supporterskap var, det är klart det är det nu, men till en början inte by choice utan någonting som valdes åt mig. MS2

MS2 skildrar en bakgrund där MFF från början inte var ett personligt val utan en del av uppväxten. Hon berättar i intervjun att det inte gjordes skillnad mellan henne och hennes bror, utan båda drogs med på match som barn. Deras bakgrund till supporterskapet började på lika villkor, det vill säga som en socialisering från vuxna. Hon berättar att både hon och hennes bror är fotbollssupportrar idag, hon i Malmöstrar och bror i en ultrasgrupp.

Ett annat sätt att socialiseras in i fotbollen berättar MS7 om. För henne var MFF alltid närvarande i hemmet, även om hon som barn inte drogs med till stadion.

Min pappa har alltid gått på MFF-matcher. Så det var väldigt tydligt för mig att han var borta två gånger i veckan när jag var barn. Sen kom han hem och så var det olika stämningsslägen. Så jag har liksom alltid följt det lite lågintensivt. *MS7*

MS7 skildrar bakgrunden av att växa upp med en supporter till pappa. Även om hon inte drogs med på matcherna som MS2, gjorde hennes pappas supporterskap intryck på henne.

Den sista skildringen kommer från MS9. Hon beskriver liknande MS2 hur både hon och hennes bror fostrades in i MFF och drogs med på match som barn.

Jag har gått mycket med min pappa och brorsa när jag va liten. MFF har alltid funnits och varit en del av familjen. *MS9*

Men MS9 har en motsägelsefull socialisering till fotboll. Själva supporterskapet var en del av uppväxten oavsett kön, men när jag frågade om hon hade spelat fotboll så skildrar hon en annan bild av uppväxten kopplad till fotboll och könsroller.

Ofta får man den frågan som kvinnlig supporter, ”har du spelat fotboll?”. Sen har ju många killar spelat fotboll. Som barn tog mina föräldrar min bror till fotboll och mig till dans. *MS9*

När det gällde sportande såg det olika ut för henne och hennes bror. Hennes bror spelade fotboll och hon gick på danslektioner. MS2, MS7 och MS9 skildrar olika sätt att som kvinna socialiseras in i MFF.

Tidigare forskning visar att socialiseringsprocessen är en förklaring till hur manliga supportrar hittar till fotbollen. Enligt resultaten ovan har intervjupersoner i denna undersökning också socialiserats in i fotbollen. I följande del leds analysen av hur tillhörigheten beskrivs.

6.1.1.2 ATT TILLHÖRA SUPPORTERSKAPET

När intervjupersonerna pratar om supporterskapet kopplat till rollen som kvinna berättar de om begränsningar. En av begränsningarna de tar upp handlar om hur möjligheterna till olika supporterskap konkret ser ut för kvinnliga supportrar.

Valmöjligheten för killar är så mycket större. Vill du vara ultras? Det finns massa olika ultrasgrupper och andra grupper. Eller så kan du bara gå som vanlig snubbe. Det finns så mycket att välja på. Det är så det är. *MS9*

MS9 beskriver att killar har alla möjligheter att vara supportrar på, vilket inte gäller för tjejer. Kvinnliga supportrar har inte tillgång till alla former av supporterskap. Att som kvinna *tillhöra* är begränsat. Denna diskussion är återkommande bland intervjupersonerna, att de beskriver hur de inte haft tillgång till samma utrymmen på läktaren som manliga supportrar.

Som snubbe är det mycket lättare att kliva in på läktaren och så hittar man någon. Om man som kvinna vill vara aktiv krävs det att man organiserar sig. Som snubbe kan man vara mitt emellan eller aktiv. Men som kvinna om man vill ha ett gäng så måste man organisera sig. Man kan inte ha det där mitt emellan-läget för då är du beroende av någon annan. Och så handlar det väl också om att mycket mer män gillar fotboll. Så det är alltid lättare att hitta någon som vill gå utan att det kräver aktivt engagemang. Det är färre tjejer som gillar fotboll. Jag tror inte ens att jag gillar fotboll på det sättet. Det är supporterskapet jag gillar. *MS2*

MS2 berättar att kvinnor måste organisera sig för att ha ett sammanhang på läktaren. Det går inte som tjej att bara gå till läktaren och automatiskt känna tillhörighet. För att känna tillhörighet som tjej behöver du organisera dig för att hitta likasinnade. Män kan välja aktivitetsnivå, eftersom det finns många olika sätt för män att vara supportrar på. Och män är välkomna på läktaren som supportrar i alla former. För MS2 handlar fotbollen om supporterskapet. Det är inte åskådarplatsen som är otillgänglig för kvinnliga supportrar, utan supporterskapet. Att gå på fotboll som åskådare är möjligt oavsett kön, vilket MS4 nedan beskriver.

Det finns kvinnor som går med familj och i vänskapsgrupper. Men det är skillnad på att vilja vara en del av det aktiva än att man bara är ett vänskapsgäng. *MS4*

MS4 berättar att detta inte är tillräckligt att gå med vänner för de kvinnor som vill vara aktiva supportrar. Som aktiv supporter vill en gå med andra aktiva supportrar och leva supporterskapet fullt ut. Innan Malmöstråk fanns var det endast män som utgjorde bilden av en aktiv supporter, vilket MS5 formulerar i citatet nedan.

Jag började gå på fotboll för att jag känner folk [killar] som är aktiva inom vissa grupper. Och då blir de bilden av vad som är en aktiv supporter. Det är de eller så är det en helt vanlig supporter. Men vill jag bli aktiv då är det ultras. Och jag är tjej så det går inte. *MS5*

Som MS5 berättar ovan får tjejer inte tillhöra ultrasgrupperna på MFF:s läktare. Att vara aktiv supporter innebar för henne att vara ultras. Detta i sig var inte möjligt på grund av hennes kön. Denna konflikt i att inte fullt få tillgång till supporterskapet som kvinna beskrivs av intervjupersonerna som en anledning till att Malmösystrar startades. Rummet som aktiv supporter var begränsat till manliga supportrar och det fanns inget motsvarande alternativ för kvinnor.

Förr strävade man efter att vara accepterad av killar och leva upp till normerna. Varför strävar jag efter att vara en del av något där jag inte blir accepterad? Och som jag inte ens gillar? Det var därför vi startade Malmösystem. För där kan man bara vara supporter. Det är det allt handlar om. Bara att få vara supporter. *MS4*

MS4 beskriver hur hon tidigare strävade efter att bli accepterad som likvärdig supporter av de aktiva killarna, något hon inte blev på grund av sitt kön. När det kom till kritan gillade hon inte normerna hon försökte förhålla sig till. Det fanns bara inga alternativ för henne. Därför var hon med och startade Malmösystrar. För att som kvinna kunna vara supporter. MS2 var också med och startade Malmösystrar och beskriver behovet i citatet nedan.

Malmösystrar handlar om att ge kvinnor och tjejer en möjlighet att skapa sitt eget supporterskap och inte bara vara ett bihang i någon annans supporterskap. Det finns så jävla mycket tjejer och kvinnor som bara har gått på fotboll när de haft någon att gå med. Aldrig åkt på bortaresa för att de inte haft någon att åka med. Det var det glappet vi ville fylla. *MS2*

MS2 beskriver att Malmösystrar handlar om att tjejer ska få tillgång till supporterskapet. Det fanns ett behov av ett rum för supportrar som var kvinnor och därför inte hade tillgång till samma rum på läktaren som fanns så lättillgängligt för män.

Vad de kvinnliga supportrarna beskriver i intervjuerna är att de upplevt ett saknat utrymme för deras supporterskap. Trots att intervjupersonerna haft en relation till MFF större delen av livet och gått på matcher under många år, beskriver de att det först var med medlemskapet i Malmösystrar de kunde praktisera ett aktivt supporterskap.

Hade det inte varit för Malmösystrar så är jag inte säker på om jag hade gått så mycket på fotboll idag. Och jag hade absolut inte haft det engagemanget. För det är inte roligt att inte ha någon att stå med. Man tappar gemenskapen. Man tappar inte intresset, men man tappar gemenskapen. Så jag tror Malmösystrar har hållit mitt supporterskap vid liv. Vilket är ganska sjukt. Men jag är rätt säker på det. *MS3*

MS3 berättar att Malmösystrar räddat hennes supporterskap. Hon skildrar en verklighet för kvinnliga supportrar som innebär att gå ensam på match. Den ensamheten i sitt supporterskap på läktaren kan göra en alienerad från gemenskapen. Själva supporterskapet innebär i grunden att vara en del av gemenskapen, vilket MS6 beskriver i citatet nedan.

Supporterskapet innefattar just det kollektiva. Att sjunga, att bidra till att det blir bättre på plan. Att kunna få kreativa utlopp på olika sätt. Och det är där jag skiljer på att kolla på fotboll och att vara supporter. Malmösystrar möjliggjorde det [supporterskapet] för mig. MS6

MS6 beskriver att organiseringen i Malmösystrar var avgörande för att hon skulle definiera sig själv som supporter. Kopplat till begreppet *att tillhöra* visar citatet hur MS6 genom Malmösystrar fick möjlighet *att tillhöra* supporterskapet. MS6 säger att supporterskap innefattar det kollektiva, att sjunga och få kreativa utlopp. Detta stämmer med Halls (1997) förklaring att tillhörighet uttrycks genom ett språk som knyter individen till gemenskapen.

Malmösystrar beskrivs som avgörande för många intervjupersoner i deras supporterskap. Kopplat till *att tillhöra* visar resultaten att intervjupersonerna får tillgång till supporterskapet genom Malmösystrar. Citaten nedan är exempel på detta.

Malmösystrar har varit avgörande för mitt supporterskap. Jag hade inte varit en så aktiv supporter om inte Malmösystrar fanns. MS7

Malmösystrar har varit avgörande för mig och mitt engagemang. Det vet jag att det har varit för andra också. MS8

Det MS7 och MS8 säger, att Malmösystrar varit avgörande för supporterskapet, visar behovet av rummet för att kvinnliga supportrar ska stanna kvar i gemenskapen de socialiserats in i.

Ingen intervjuperson använder begreppet *att tillhöra* när de beskriver sitt supporterskap. Snarare visar deras skildringar av att vara kvinnlig supporter på att *inte tillhöra*, vilket skapat behovet av Malmösystrar. Denna del leder analysen vidare till när *gemenskap* blir *att tillhöra*.

6.1.1.3 ATT TILLHÖRA MALMÖSYSTRAR

När jag ber supportrarna beskriva supporterskap pratar de om *gemenskap*.

Supporterskap är kreativitet och gemenskap, skulle jag säga. MS9

MS9 bryter ner supporterskapet till kreativitet och gemenskap. Enligt Hall (1997) är kreativa uttryck ett språk för att uttrycka gemenskap. Med det i åtanke kan supporterskapet förstås som gemenskapen och kreativitet språket som uttrycker gemenskapen.

Gemenskap. Framför allt. Hopp och förtvivlan, gemenskap. Kärlek till föreningen. Och fotbollen. *MS10*

Gemenskap används för att beskriva supporterskap. Men supportrarna beskriver också gemenskap utifrån olika perspektiv. I följande två citat beskriver MS3 gemenskap på individnivå och MS8 på samhällsnivå.

Alltså klyschigt men, gemenskap. Och i vissa fall flyttar den gemenskapen med till fritiden, som det ju har gjort till viss del med Malmösystrar. Men jag tänker ändå att det är många som är bekanta. Som man träffar på stadion, man står tillsammans eller man träffas vid baren, hälsar å pratar lite. I många fall är MFF det enda man har gemensamt. Annars är man väldigt olika. *MS3*

MS3 beskriver gemenskapen i att knyta band till andra individer som delar supporterskapet, men kanske inget annat. Som supporter kopplas en samman med andra bara på grund av MFF.

Supporterskap är gemenskap. Speciellt i Malmö där det bara finns ett lag. Det är det man surrar om. Det blir en jättegemenskap. *MS8*

MS8 tar upp att Malmö bara har ett lag i allsvenskan, till skillnad från de andra storstäderna. Det innebär att "hela Malmö" håller på MFF. När det är matchdag syns MFF överallt, som i flaggor på bussar och balkonger och på människor i tröjor och halsdukar. Supporterskapet pågår på barer, restauranger, i hushåll och på gatorna mot stadion.

När intervjupersonerna beskriver supporterskap pratar de om *gemenskap*. Först när de pratar om Malmösystrar använder de begreppet *att tillhöra*. Följande är tre exempel på hur intervjupersonerna använder *att tillhöra*, först ut från MS2.

Malmösystrar har gett oss en röst. En röst mer än ett supporterskap. En möjlighet att speak out i större kontexter. Att tillhöra någonting. *MS2*

MS2 berättar att med Malmösystrar fick kvinnliga supportrar en röst på läktaren. Kvinnliga supportrar fick tillhöra en grupp och i och med det göra sina röster som supportrar hörda. Här handlar tillhörigheten om att grupperingen medfört att kvinnliga supportrars röster erkänns,

vilket inte varit fallet tidigare. MS2 berättar att det är grupperingar som styr läktaren, vilket innebär att med Malmösystrar får kvinnliga supportrar delta i organiseringen.

Nästa exempel på hur *att tillhöra* används är från MS1, som berättar om skillnaden mellan då och nu, innan och efter Malmösystrar, och ifrågasättandet att som kvinnlig supporter tillhöra.

Innan malmösystrar så upplevde jag att det var väldigt annorlunda mot hur det är nu. Och jag tror att tack vare malmösystrar, vi har visat, alltså vi har funnits i 5 år nu, vi har visat att vi är här och det finns ingenting någon kan göra åt det. Innan upplevde jag att det var svårare, när jag inte hade det sammanhanget. Då var det mycket mer ifrågasättande, ”vad gör ni här?”. Som att vi inte tillhörde.
MS1

MS1 berättar att innan Malmösystrar blev hon oftare ifrågasatt, ”som att vi inte tillhörde”. Hon beskriver att det med Malmösystrar finns ett sammanhang som också bemöter ifrågasättandet av kvinnliga supportrar tillhörighet. Hennes beskrivning skildrar ett skifte från att som kvinna och supporter ifrågasättas, till att inte göra det. Sista exemplet är från MS3, som tar upp hoppet i att tillhöra.

I Malmösystrar är vi liksom alla åldrar. Jag tror man behöver se att tjejer i alla åldrar kan ha den här gemenskapen på läktaren. Man kan engagera sig och man kan hitta sin tillhörighet. *MS3*

MS3 berättar hur viktigt det är att se kvinnliga supportrar på läktaren. Malmösystrar visar att kvinnliga supportrar i alla åldrar har möjligheten att engagera sig och ”hitta sin tillhörighet”.

Exemplet från MS2 ovan visar maktfaktorn i att tillhöra. Genom organiseringen blir kvinnliga supportrar en grupp med en röst som faktiskt måste lyssnas på. Exemplet från MS1 visar hur kvinnliga supportrar utspritt blivit ifrågasatta i sitt supporterskap, men med organiseringen synliggjort för andra att deras supporterskap är lika riktigt som manliga supportrar. Det sista exemplet från MS3 synliggör hur det varit för kvinnliga supportrar innan Malmösystrar, att inte hitta tillhörighet eftersom det inte funnits ett rum för det.

Denna del har visat att supporterskap är *gemenskap* och först med medlemskapet i Malmösystrar pratar de kvinnliga supportrarna om *att tillhöra*. Organiseringen innebär också att supportraras röster på läktaren blir starkare och deras utrymme ökar. Detta leder analysen vidare in i en intersektionell diskussion av vem som tillhör.

6.1.1.4 INTERSEKTIONELL DISKUSSION

Känslan att tillhöra förutsätter att känslan att inte tillhöra finns. I intervjuerna reflekterar supportrarna kring vilka det är som tillhör den grupp de själva tillhör. I följande citat redovisar jag exempel på hur supportrarna diskuterar och kritiserar kön, vithet och klass, som del av analysens intersektionella perspektiv på att tillhöra.

Det är därför vi [Malmösystrar] har vuxit. Vi har varit inkluderande för att vi själv har velat bli det. Man ser någon ensam tjej på läktaren och då tar man upp henne. Man drar med folk. Det blir villkorslöst. Man känner att det där hade jag önskat. Då vill man ge tillbaka. *MS4*

Första exemplet är diskussionen om kön. *MS4* menar att supportrarna i Malmösystrar är så måna om inkludering eftersom de själva upplevt hur det är att inte vara inkluderade. Från det personliga utgångsläget som tjej blir det därför en självklarhet att inkludera andra tjejer, för att alla tjejer ska känna att de tillhör på läktaren. Ingen av intervjupersonerna diskuterar transpersoner specifikt, mer än att säga att alla som identifierar sig som kvinna är välkomna i Malmösystrar. Detta kan problematiseras genom att transkvinnor inte finns representerade bland de aktiva kvinnliga supportrarna, vilket visar att den gruppen inte än tillhör.

Från perspektivet att inkludera baserat på kön följer diskussionen om inkludering baserat på fler kategoriseringar. Exemplet nedan är från *MS2* som diskuterar både etnicitet och klass kopplat till Malmösystrar.

Jag tänker att Malmösystrar skiljer sig från de andra grupperna på läktaren. Malmösystrar är en mycket mer homogen grupp än ultrasgrupperna. Malmösystrar är mycket vitare, mer medelklass och högre utbildningsnivå. Skulle jag säga generellt. En helt annan social status än ultrasgrupperna som jag skulle säga är mycket mer demografiskt spridda. Inte i ålder, Malmösystrar är mer spridda i ålder. Men de är mycket mer arbetarklass, mer folk med lågutbildade yrken. Och där tror jag, vad jag fått höra, att kvinnliga supportergrupper mer generellt är mycket mer homogena grupper än de manliga grupperna. *MS2*

MS2 beskriver Malmösystrar som generellt mer vitt och medelklass än de manliga ultrasgrupperna. Malmösystrar är spridda i ålder, men när det kommer till utbildningsnivå, klass och etnicitet är gruppen homogen. Detta i sig säger något om vilka kvinnor som tar plats som supportrar. Könet kvinna samspelar med kategorierna klass, ”ras” och etnicitet.

Med Malmösystrar har kvinnor (främst vita och medelklass) tillgång till känslan att tillhöra. MS4 diskuterar etnicitet och problematiserar Malmösystrar som en vit förening.

Malmös läktare är relativt blandad när det kommer till etnicitet. Men Malmösystrar är en väldigt vit förening. Det tycker jag är intressant, varför är det så? Hur ser det ut i Malmö? Vem är det som går på fotboll? Varför är det så? Varför är det inte självklart för alla? MS4

MS4 berättar att Malmösystrar inte representerar Malmös läktare och frågar sig varför inte de aktiva kvinnliga supportrarna speglar den. Hon reflekterar över vem det är som går på fotboll och varför fotbollen inte är självklar för alla. I relation till *att tillhöra*, visar citatet ovan på en reflektion kring vilka det är som tillhör och inte. Hon fortsätter diskussionen i citatet nedan.

Jag tycker att det hade varit jätteintressant för oss att nå ut till fler och faktiskt tänka på det [etnicitetsfaktorn]. Att kanske besöka fritidsverksamheter för tonårstjejer och unga vuxna och informera. Om MFF, Malmösystrar, den gemenskapen. Att kunna ha den typen av aktivitet. För att vi vill ju vara till för alla. Rannsaka vad det beror på att Malmösystrar är så vitt. Är det en tröskel att ta sig in i Malmösystrar eller bara en tröskel att ta sig in på läktaren? Var finns barriären? MS4

MS4 berättar att hon vill jobba på inkluderingen när det gäller etnicitet inom Malmösystrar. Hon vill nå ut till fler tjejer med information om Malmösystrar, med målet att Malmösystrar och läktaren ska vara till för alla. Hon vill undersöka varför Malmösystrar är vitt, om det är en tröskel in i Malmösystrar eller om tröskeln är att ta sig in på läktaren överhuvudtaget. Citatet visar hur MS4 problematiserar *att tillhöra* genom att reflektera över intersektionella aspekter av vilka kvinnor som går på fotboll och går med i Malmösystrar. Nästa exempel är MS6 som diskuterar klass kopplat till fotboll.

Ett viktigt utvecklingsområde är klass. Att göra fotbollen tillgänglig för alla. Nu är det en medelklassaktivitet. Det är inte riktigt som i England än men, det kostar ju att gå på fotboll. Kan man göra mer biljetter billigare. För man ska kunna ha råd att gå på fotboll. Om man är ung, pensionär, om man inte har ett heltidsjobb som ger pengar. Har man ett vanligt låglönejobb är det svårt att kunna gå på allt. MS6

MS6 beskriver att den samtida fotbollen är en medelklassaktivitet. Biljetterna är dyra, vilket exkluderar unga, gamla, arbetslösa och lågavlönade. MS6 har ett klassperspektiv på *att tillhöra* i sin kritik mot fotbollens kostnader som gör att fotboll inte är tillgänglig för alla. Hon berättar om ett ekonomiskt projekt för att göra fotbollen mer tillgänglig ur ett klassperspektiv.

”MFF:are för alla” har startats, men det har inte helt fått genomslag. Det innebär att jag kan skänka min biljett om jag inte ska gå, så går den till de som behöver. Men det är också bara för en begränsad skara. Hur får man reda på att dessa biljetter finns? Det tänker jag är en utmaning. En idé är att det ska finnas billiga biljetter till ett specifikt område på läktaren. *MS6*

MS6 lyfter att det borde finnas ett område på läktaren där biljetterna alltid är billiga. På så sätt ökar tillgängligheten och fotbollens utveckling som medelklassaktivitet motarbetas.

6.1.1.5 SAMMANFATTNING

I denna del formas en bild av hur de kvinnliga supportrarna beskriver sitt supporterskap kopplat till begreppet *att tillhöra*. Majoriteten av intervjupersonerna socialiserades in i MFF som barn och har gått på fotboll större delen av sina liv. Trots detta är det inte i samband med supporterskapet utan i samband med Malmösystrar supportrarna pratar om *att tillhöra*. Diskussionen om att som kvinnlig supporter tillhöra Malmösystrar leder till intersektionella reflektioner om vem som tillhör. Malmösystrar är till majoriteten vit medelklass. Intervjupersonerna diskuterar hur kategoriseringarna etnicitet och klass kan bemötas för att skapa en bredare tillgänglighet till supporterskapet.

6.1.2 ETT SÄTT ATT LEVA

I forskning används begreppet *ett sätt att leva* för att förklara hur manliga supportrar förhåller sig till sitt supporterskap (Kossakowski, 2020; Stone, 2007; Giulianotti, 2002). Forskning visar att detta förhållningssätt även gäller kvinnliga supportrar (Mintert & Pfister, 2014; Ben-Porat, 2009). I detta avsnitt kopplar jag min forskning till tidigare forskning genom att undersöka om begreppet används av mina intervjupersoner.

Jag lever egentligen bara mitt liv så som jag vill leva mitt liv. Och gör saker som jag får energi av, och tänker egentligen inte så mycket på supporterskapet på det sättet. För det är en del av mig ju. Men för mig så är väl supporterskap den som gillar ett fotbollslag och går på fotboll och tänker på fotboll och lever fotboll, andas fotboll. Det är en så stor del av mitt liv liksom. Nu har det varit ett speciellt år, men innan pandemin planerade jag mitt liv efter spelschemat. Så fort spelschemat kom så började jag planera året, för att kunna gå och åka på så mycket matcher som möjligt. Det finns ju en del kalas och annat viktigt som man har missat. Så jag skulle vilja säga att det betyder mycket. Det är bara så det är. Ingenting får stå i vägen för fotbollen. Och det låter ju helt sjukt när man sätter ord på det så här. Men det är så det är. *MS1*

MS1 berättar att hon lever sitt liv som hon vill och att fotbollen är en del av det. Hon planerar livet efter spelschemat och inget får stå i vägen för fotbollen, ”det är bara så det är”. MS1 beskriver sitt supporterskap som *ett sätt att leva*. I samma anda beskriver MS2 supporterskap.

Supporterskap för mig handlar om när fotbollen har blivit sekundär. Matchen är 90 minuter, men supporterskapet är det som också pågår resterande livet. Det förstärks under de 90 minuterna, men ett supporterskap, när det är aktivt, blir mer en livsstil än att bara gå på match. För alla kan gå på en match och vara engagerade, och kolla på tv. Men jag vet inte om man skulle definiera sig som supporter då på det sättet. Det runt omkring blir större. Fotbollen blir mycket mer en del av livet. MS2

MS2 menar att supporterskapet pågår bortom matcherna. Hon beskriver supporterskapet som en livsstil. Citaten från MS1 och MS2 sticker inte ut, utan det är så intervjupersonerna pratar om sitt supporterskap, att det är en del av hur de lever sina liv. Två aspekter som intervjupersonerna pratar om i förhållande till supporterskapet är att de prioriterar fotbollen tidsmässigt och ekonomiskt. MS4 skildrar den ekonomiska aspekten.

Du måste uppleva det för att förstå det. Det går inte att förklara. Man är en fanatiker. Till en idrottsförening. Inte att allt behöver vara extremt så det är destruktivt. Jag blev intervjuad en gång av en fotbollsforskare [Aage Radmann] på Malmö högskola. Så frågade han hur mycket jag la undan varje månad till MFF kontra till pensionssparande. Alltså det var jättestor skillnad. MS4

MS4 beskriver hur hon prioriterar fotbollen ekonomiskt. Att vara aktiv supporter innebär att lägga pengar på årskort och resor. Den andra aspekten som MS5 berättar om är tid.

Nu blir det den klyschan. Obeskrivlig passion. Men det är ju verkligen så. Om man ska förklara för folk utanför hur mycket tid man lägger... jag tycker det är jättesvårt. Och ibland att jag kan känna mig lite... inte så jag skäms för att vara supporter men... fan. Är man lite töntig? När det går upp för en hur mycket tid man lagt ner på till exempel resor. Jag har rest utomlands för att titta på MFF. Flera gånger. Eller alla bussresor.... Det är jättesvårt att förklara det. Om det inte är någon som upplevt det. Och då är det ju outtalat. Då behöver man inte sätta ord på det för alla känner samma sak. MS5

MS5 beskriver hur hon prioriterar fotbollen tidsmässigt. Hon säger att det är svårt att förklara för folk som står utanför fotbollen hur mycket tid en faktiskt lägger på den. Citatet visar ett uppdelande av ”oss”, supportrarna, och ”de andra”, som står utanför supporterskapet och inte förstår. Som Yuval-Davis (1997) skriver är kultur *ett sätt att leva* och formar ens identitet genom att skapa ett ”oss” mot ”de andra”. MS7 beskriver supporterskap som en subkultur.

Jag ser det som en subkultur. Jag är inte så intresserad av hur bra vår nya back är på någon specifik sak. Utan jag gillar det för att vara i ett sammanhang. Med massa andra människor. Göra exakt samma sak. Skrika på samma saker, känna samma sak. Att vi är i något uppehållstillstånd. Inget annat spelar någon roll när man är på match. Då är det fullt fokus på att vara på läktaren. Jag kanske inte heller har fullt fokus på plan. Det är hela stämningen runt om. Måla flaggor och sen vifta med de. Hänga med folk, dricka öl. Jag tycker inte det är kul att kolla fotboll på tv. Det är hela stämningen runt om. Åka på bortaresor, hänga med folk. Att man automatiskt blir ett kollektiv. En grupp som har samma mål och vill samma sak och tycker om samma sak. Det tycker jag är supporterskap. MS7

Att vara del av en kultur innebär att tolka världen på liknande sätt (Hall, 1997:2). MS7 skildrar precis som MS5 ett "oss", som tycker om samma sak och har samma mål. Supportrarna förklarar vad supporterskap är genom att skildra det som ett sätt att leva. Men för att verkligen förstå supporterskap måste en vara supporter.

6.1.2.1 SAMMANFATTNING

Denna del visar att de kvinnliga supportrarna i Malmösystrar prioriterar sitt supporterskap och ser det som *ett sätt att leva*. Resultatet stämmer med tidigare forskning som visar att kvinnor ser sitt supporterskap som ett sätt att leva (Mintert & Pfister, 2014; Ben-Porat, 2009).

6.2 HUR UPPLEVER KVINNliga SUPPORTRAR SIN ROLL SOM KVINNA KOPPLAT TILL SUPPORTERSKAP?

Detta avsnitt förhåller sig till rollen som kvinna genom Butlers teori att *genus görs* och de Beauvoirs teori om *kvinnan som "den andra"*. Jag undersöker hur supportrarna upplever sin roll som kvinna och supporter från tre perspektiv. Första perspektivet är "*kvinnliga supportrar*", andra *föreställningar och misstro* och tredje *maktordningen* mellan könen.

6.2.1 "KVINNliga" SUPPORTRAR

I tidigare forskning skriver Hoeber och Kerwin (2013) att begreppet *kvinnliga supportrar* används för att uppmärksamma kvinnan som "den andra" supportern, avvikande från normen.

I första hand är man MFF-supporter. Jag benämner kvinnor som kvinnliga supportrar så jag är själv delaktig i problemet, men i grunden tycker jag det är skittråkigt att det ska göras. Identifikationen med supporterskapet är densamma. Och också utövandet av supporterskap. Det ser likadant ut. MS5

MS5 kritiserar begreppet eftersom det antyder att supporterskapet ser olika ut för kvinnliga och manliga supportrar. Hoeber och Kerwin (2013) menar att användandet av *kvinnliga supportrar* av både kvinnor och män visar att kvinnors underordning är normaliserad. Citatet från MS5 visar inte på normalisering utan på motstånd till vad begreppet antyder.

För att koppla *kvinnliga supportrar* till *kvinnan som "den andra"*, är begreppet i sig ett andrafierande av kvinnor. Genom att använda *kvinnliga* framför *supportrar* avskiljs kvinnor från det normativa supporterskapet. Begreppet visar att *kvinnliga supportrar* är annorlunda än *supportrar* och bekräftar att *supportrar* är män. MS4 ger ett annat exempel på diskussionen.

I grund och botten är supporterskapet likadant. Det är ingen skillnad. Vi har diskuterat att inte kalla oss kvinnliga supportrar, som om vi vore en feminin version. Det har jag reflekterat mycket över, hur man pratar om oss. För man pratar ju aldrig om "manliga" supportrar. MS4

MS4 berättar att det finns en diskussion inom Malmösysstrar att aktivt inte referera till sig själva som *kvinnliga* supportrar. För att koppla detta till att *genus görs*, skriver Butler (1990) att för att bryta genusnormer krävs ett upprepat brytande av normativt görande (:198-199). Tidigare forskning visar att kvinnliga supportrar bryter mot görandet av den normativa rollen endast genom att vara supportrar (Mintert & Pfister, 2014). Trots att supporterskapet är detsamma oavsett kön, används *kvinnliga* framför *supportrar* för att framställa kvinnorna som avvikande. Att sluta referera till kvinnliga supportrar som *kvinnliga*, uppmärksammar att supporterskap är ett genusneutralt görande och att kvinnor inte är "andra" supportrar än män.

Ett annat exempel på att *kvinnliga supportrar* inte ser sig själva som "andra" supportrar kommer från MS1, som målar upp en bild av hur hon i stunden bara är supporter.

Det som slår mig gång på gång när jag går på fotboll och står på läktaren, det är att när vi står där och är mitt i känslan, om det så är bra eller dåligt, då existerar inget annat än känslan i den stunden. Det är nog också en av de få gånger i hela mitt liv som jag ändå kan säga att jag inte ses som kvinna. Jag är en person en individ i stunden i känslan och jag delar den med andra som har samma känsla. Det är ett par sekunder och det är så befriande. För ingen bryr sig om man skriker eller gråter. Ingen i den stunden tänker "du är kvinna varför betar du dig så?". För att alla är i känslan. MS1

MS1 beskriver hur hennes supporterskap tar över hennes roll som kvinna. För en stund uppfattas hon inte som sitt kön. *Görandet* är i stunden inte görande av *kvinna* utan görandet av en supporter. Avbrottet från rollen som kvinna upplever MS1 som befriande.

De intervjuade supportrarna är överens om att deras supporterskap ser likadant ut som de manliga supportrarnas. Butler (1990) skriver att *maskulinitet* och *femininitet* är strategier för att dölja att genus är performativt (:198-199). Trots att supporterskap görs av både män och kvinnor, är rollen som supporter maskulin. Att koppla supporterskapet till *maskulinitet* antyder att görandet har en bakomliggande manlig identitet, vilket andrafierar kvinnor.

Intervjupersonerna kritiserar supporterskapet som maskulint. Ett exempel på detta är hur MS4 ifrågasätter manlighet och maskulinitet.

Att måla, sy, sjunga i kör... Det är inte direkt traditionellt manligt. Men här [i supporterskapet och på läktaren] är det maskulint. MS4

MS4 tar upp hur komponenter inom supporterskapet som att ”måla, sy och sjunga i kör” inte traditionellt kodas som manligt, men inom supporterulturen är det maskulint.

Det MS4 säger indikerar att utanför supporterskapet är ”måla, sy och sjunga i kör” ett uttryck för *femininitet*. Det är alltså inte utförandena i sig som är *feminina* eller *maskulina*, utan i kontexten de utförs. Kategoriseringen av görandet av supporterskap som *maskulint* blir en maktfaktor som andrafierar kvinnor. Kvinnliga supportrar är inte bara *kvinnliga*, ”de andra”, utan går emot sin normativa roll som kvinna i att göra *maskulinitet*.

Tidigare forskning tar upp rädslan hos manliga supportrar att *feminiseringen* ska ändra supporterulturen och maktordningen, vilket leder till att manliga supportrar strategiskt marginaliserar kvinnliga supportrar (Antonowicz, Kossakowski & Jakubowska, 2020). Om det som görs inom supporterskapet, ”måla, sy och sjunga i kör”, tolkas som *maskulint*, blir kvinnliga supportrar marginaliserade eftersom görandet inte passar rollen som kvinna.

Om supporterskapet är ett görande av *maskulinitet*, det vill säga ett görande som associeras med män, försätts kvinnliga supportrar i position att försvara sin roll som kvinna. Tidigare forskning visar att kvinnliga supportrar förhåller sig till det maskulina supporterskapet genom att ta avstånd från att vara *maskulina* kvinnor och beskriva sig själva som ”vanliga kvinnor”

(Lenneis & Pfister, 2015). Malmösystrarna diskuterar vikten att bryta normer kopplade till supporterskap och kön. De hoppas på att Malmösystrar ska förändra dessa normer.

En förhoppning jag har är att Malmösystrar ska leda till att man ändrar attityden. Att man ändrar normerna. Att bilden av en supporter inte måste vara en ung kille som gillar att slåss. Att det också kan vara en ung tjej som gillar att slåss. *MS7*

MS7 säger citatet med ett skratt. Kopplat till kvinnor som ”de andra”, uppmärksammar citatet att bilden av supportern inte måste vara knuten till genus. Ett beteende som ”att slåss” kan lika väl göras av kvinnor, även om själva citatet skämtsamt förhåller sig till en nidbild av vad en supporter är (”en ung kille som gillar att slåss”). Som intervjupersonerna konstaterat är deras supporterskap detsamma som manliga supportrar. *MS6* fortsätter samma diskussion.

Jag hoppas att Malmösystrar kan leda till att det blir en annan dynamik på läktaren. Att folk är medvetna om att det finns kvinnliga supportrar. Att det finns flera olika kvinnliga supportergrupperingar. *MS6*

MS6 hoppas Malmösystrar ska förändra dynamiken på läktaren. Hon vill att det ska finnas fler kvinnliga supportergrupperingar, som det idag finns flera manliga grupperingar. *MS6s* citat indikerar det som *MS7* säger ovan, en förhoppning om att ändra normerna. Normer ändras av normbrytande görande (Butler, 1990:198-199), vilket Malmösystrar och andra kvinnliga grupperingar är. *MS10* diskuterar en aspekt av att lyckas bryta normer, som är att Malmösystrar är en stor grupp med över 200 medlemmar.

Det känns som att MFF ser kvinnliga supportrar mer sedan Malmösystrar. Föreningen bjuder in Malmösystrar till att ge sin syn på saker. Det tror jag är för att vi är så stora. Vi är Europas största. *MS10*

MS10 upplever att kvinnliga supportrar fått mer makt inom MFF genom Malmösystrar. Malmösystrar är den största kvinnliga grupperingen i Europa, vilket gör att kvinnliga supportrar inte kan förminska till individer eller ”andra” supportrar. I tidigare forskning skildras kvinnliga supportrar som ”medelklass-konsumenter” (Antonowicz, Kossakowski & Jakubowska, 2021:1183-1184), vilket nedvärderar deras status eftersom ”konsumenter” inte är riktiga supportrar (Giulianotti, 2002). Med Malmösystrar är kvinnor organiserade på läktaren precis som män. Det finns inte längre något i supporterskapet som skiljer kvinnliga från manliga supportrar, mer än kön.

6.2.1.1 SAMMANFATTNING

Intervjupersonerna berättar att deras supporterskap ser likadant ut som de manligas. Trots det andrafieras de genom att benämnas som *kvinnliga supportrar* och genom att supporterskapet kodas som *maskulint* görande. Supportrarna hoppas Malmösystrar ändrar genusnormerna.

6.2.2 FÖRESTÄLLNINGAR OCH MISSTRO

I avsnittet ovan berättar intervjupersonerna att supporterskapet är detsamma oavsett kön. Trots det används begreppet *kvinnliga supportrar* som andrafierar kvinnor i supporterskap. I detta avsnitt har jag kategoriserat fyra *föreställningar* supportrarna berättar om kopplat till rollen som kvinna. Sedan reflekterar jag kring *misstro* av kvinnliga supportrars supporterskap.

6.2.2.1 FÖRESTÄLLNING 1: KVINNOR SKA LUGNA LÄKTAREN

En föreställning supportrarna tar upp, som även tas upp i tidigare forskning (Antonowicz, Kossakowski & Jakubowska (2021:1183-1184), är att kvinnor ska lugna läktaren.

Det var en man som hade skrivit en insändare i tidningen. Det hade hänt något på läktaren i samband med en match, det hade blivit lite kaos, lite slagsmål och sådant som händer ibland. Den här insändarskribenten skrev "var är kvinnorna?". Han undrade varför inte vi inte var där och såg till att de männen som orsakade kauset skötte sig. Som att vi skulle ta dem i öronen och bara "nu får ni skärpa er". Det var som att han undrade vad vi gjorde på läktaren om det inte var detta. Här kan man koka ner till ett problem. Att vi ens förväntas ha en annan roll än killarna. *MS1*

MS1 ifrågasätter själva grundproblemet i föreställningar kopplat till rollen som kvinna, som är att *kvinnliga* supportrar förväntas ha en annan roll än manliga endast baserat på sitt kön. Citatet visar hur rollen som kvinna inte bara andrafierar kvinnor i supporterskapet, utan även lägger köns- och genusstereotypa och normativa föreställningar om förväntningar på supportrarna endast baserat på att de är kvinnor. Att supportrarna beter sig enligt en *maskulin* roll (är supportrar) är inte tillräckligt för att föreställningen om kvinnans feminina "essens" (Butler, 1990:198-199) ska dominera. MS4 tar upp samma problematik i citatet nedan.

Man har ju hört "det är viktigt att få fler kvinnor att gå på fotboll för då skulle det bli lugnare". Men jag går ju inte dit för att vara någons morsa. *MS4*

MS4 går inte på fotboll för att lugna läktaren. Både MS1 och MS4 beskriver i citaten ovan hur deras roll som kvinna medför ett annat ansvar i supporterskapet än för de manliga supportrarna. De kvinnliga supportrarna förväntas göra en ”annan” roll som supportrar, det vill säga en lugnande (mamma)roll. MS1 fortsätter i citatet nedan med att förklara att hon är på läktaren som supporter och att hennes ageranden inte skiljer sig från de manliga supportrarnas ageranden.

Jag kan också hamna i situationer på läktaren där jag blir arg, där jag agerar kanske lite orimligt. För att det är så mycket känslor. Och det är då jag också märker, att jag är ju inget annorlunda än manliga supportrar. För jag agerar och reagerar på exakt samma sätt. Och att jag då plötsligt skulle ställa mig i vägen för någon annan. Nej. *MS1*

Det MS1 beskriver är i linje med tidigare beskrivning, att supporterskapet är detsamma oavsett kön. MS1s roll som supporter är inte annorlunda bara för att hon är kvinna. Hon agerar på samma sätt som manliga supportrar på läktaren. Trots rollen som supporter är genusnormen som följer rollen som kvinna så pass stark att supporterskapet hos kvinnliga supportrar förväntas medföra ett annat, *feminint*, agerande på läktaren.

6.2.2.2 FÖRESTÄLLNING 2: MAMMOR SKA VARA HEMMA MED BARNEN

En annan föreställning som några av supportrarna diskuterar är att kvinnor förväntas avveckla sitt supporterskap när de blir äldre, för att stanna hemma med sin familj.

Jag upplever det mest utifrån. Hur människor tittar på mig som 36 år gammal kvinna och bara, borde inte du vara hemma med din man och dina bonusbarn? Göra något vettigt med ditt liv. Det är den största fördomen jag upplever om mig som kvinna och supporter. *MS1*

MS1 berättar om föreställningen att hon som kvinna med bonusbarn borde bete sig som en mamma, vilket tydligen indikerar att inte gå på fotboll. MS6 beskriver en liknande upplevelse.

Det finns något också som mamma, vad man offerar. Sen att mitt barn alltid har någon som tar hand om henne för vi är två om föräldraskapet. Det är sekundärt. *MS6*

Kategorin kvinna och ålder samspelar i citaten från MS1 och MS6. Berättelserna vittnar om normen att som *kvinna* bete sig som en ”mamma”. Supportrarna upplever att de förväntas vara hemma med barnen och inte på match. Båda supportrarna lever med män som också går på

fotboll, men som inte har samma förväntning på sig att stanna hemma med barnen. Beskrivningarna från MS1 och MS6 visar föreställningen att supporterskapet inte passar med rollen som kvinna och mamma, medan supporterskapet passar rollen som man och pappa.

6.2.2.3 FÖRESTÄLLNING 3: TJEJERS SUPPORTERSKAP BYGGER PÅ KILLAR

En fjärde föreställning är att kvinnliga supportrar går på fotboll av andra anledningar än manliga supportrar. En av anledningarna förväntas vara att ens pojkvän går på fotboll.

När folk utanför frågar ”vad gör du på din fritid?” och man bara ”jag gillar att läsa och går mycket på fotboll”. De bara ”jaha går du med din kille då?”. Man bara ”nej han är inte alls intresserad av fotboll”. De bara ”jaha men vem går du med? Din kille går inte men du går?”. Då stannar folk upp. De kanske inte tycker att det är fel men, det är alltid frågan ”går du med din kille?”. MS7

MS7 berättar att hon, som har pojkvän, bemöts med föreställningen att anledningen till hennes supporterskap är hennes pojkvän. En annan anledning, för singlar, är att kvinnor går på fotboll för att hitta en pojkvän.

En fördom om tjejer som går på fotboll är att vi är där för att hitta en kille. Eller för att vi tycker spelarna är snygga. MS3

Citatet från MS3 visar igen hur kvinnor andrafieras från supporterskapet. MS4 och MS3 beskriver föreställningen att kvinnor går på fotboll av andra anledningar än manliga supportrar, där anledningarna inte är baserade på ett genuint supporterskap. De kvinnliga supporterna sexualiseras som heterosexuella. Föreställningen indikerar att de manliga supportrarna inte har en sådan agenda och indirekt att de inte är homosexuella. Det vill säga, de manliga supportrarna förväntas gå på fotboll på grund av ett genuint supporterskap.

6.2.2.4 FÖRESTÄLLNING 4: KVINNLIGA SUPPORTRAR HAR SPELAT FOTBOLL

En femte föreställning som supportrarna upplever är att de förväntas ha spelat fotboll och att det är därifrån fotbollsintresset som kvinna kommer.

Jag har aldrig spelat. Det är en sådan fråga man ofta får som kvinnlig supporter, ”spelar du fotboll?”. Haha nej. MS3

MS3 berättar att det är en vanlig fråga en får som kvinnlig supporter. Men av de intervjuade supportrarna är det bara 3 av 10 som spelat fotboll.

Jag tror man får mer legitimitet som tjej om man själv har spelat. I killvärlden då. MS9

MS9 tar upp att supporterskapet blir legitimerat (av män) om kvinnan själv har spelat. Då får männen en förklaring till varför kvinnan är supporter. Denna föreställning visar hur rollen som kvinna och supporter måste förklaras. Om en kvinna betar sig maskulint, genom att vara supporter, måste det bero på att hon har spelat fotboll och därför har ett intresse av sporten.

6.2.2.5 MISSTRO: "VARFÖR GÅR DU PÅ FOTBOLL?"

De fyra föreställningarna ovan är föreställningar om *kvinnliga supportrar* som de intervjuade supportrarna möter. Forskning visar att manliga supportrar misstror att kvinnliga supportrar kan ha ett genuint supporterskap (Rodriguez, 2005:234). En gemensam nämnare i materialet var att intervjupersonerna pratade om kravet på kunskap kopplat till rollen som kvinna. I detta avsnitt reflekterar jag kring Malmöstrarnas upplevda kunskapskrav som effekt av manliga supportrars misstro mot kvinnors supporterskap.

Man kan faktiskt gilla fotboll utan att kunna varenda laguppställning. Men det finns en press på oss. Vi kan inte bara få vara fuck ups som gillar att sjunga. MS6

MS6 menar att det går att gilla fotboll utan att kunna alla detaljer kring fotbollen. Enligt henne finns inte utrymmet för kvinnor att bara vara fuck ups, utan det finns en press på kunskap. MS9 diskuterar samma problematik i kunskapskrav kopplat till rollen som kvinna.

Jag får många fler knepiga frågor än min bror. "Vem vann bla bla bla 1990". Det vet ju inte jag. Sen kommer min brorsa och det är ingen som ifrågasätter honom och att han tycker om fotboll. MS9

MS9 upplever att hon måste försvara sitt supporterskap med kunskap på ett sätt som hennes bror, en manlig supporter, inte behöver göra. Ifrågasättandet indikerar att kvinnor inte har den självklara tillgången till supporterskapet som män har. Kvinnorna är "de andra" supportrarna, som ifrågasätts i sitt supporterskap.

Problemet MS9 bemöter är att hon i sin roll som kvinna och supporter ifrågasätts. Medlet som används är att testa hennes kunskap. Kopplat till vad MS6 berättar upplever supporterarna press om kunskap. Även MS3 diskuterar kravet på kunskap kopplat till rollen som kvinna.

Man har kravet på sig att kunna saker. Man har alltid på något sätt haft det kravet. När jag var yngre var det mycket ifrågasättande från killar om man verkligen kunde fotboll. Jag har själv inte råkat ut för klassikern ”kan du offside-regeln?”, men den har man ju hört att andra fått. Men alltid frågan ”varför går du på fotboll?”. De tyckte att jag skulle räkna upp anledningar. Frågar killar varandra varför man går på fotboll? MS3

MS3 pratar, precis som MS9, om ifrågasättandet av kvinnors supporterskap. Hon berättar att hon fått frågan ”varför går du på fotboll?”. Ifrågasättandet och kunskapstestandet antyder *misstro* mot kvinnliga supporterars supporterskap. MS3s citat visar hur hon förväntades redogöra varför hon gick på fotboll. Som tjej och supporter tog killar sig företräde att ifrågasätta och bedöma hennes supporterskap. MS8 berättar om en liknande upplevelse av kunskapskrav.

Jag tycker det ställs högre krav på tjejer. Typ ”stå inte där med din mobil nu är det fotboll”. Vill man gå ut och ta en öl med sina vänner och inte kolla matchen hela tiden. ”Då är man inte så jävla intresserad av fotboll ändå”. Fast om snubbar gör det. ”Det är klart ni hänger med era polare”. Vi har absolut krav på oss. Jag känner det själv, att jag måste lusläsa sydsvenskan varje morgon. Vad är det senaste. Nu har jag koll. För det förväntas av en. MS8

MS8 säger att en som kvinna inte har samma kravlösa förhållningssätt till supporterskap som män. Hon upplever, precis som beskrivningarna från MS6, MS9 och MS3 ovan, att kvinnor måste försvara och bevisa sitt supporterskap.

Malmösystrarnas upplevelser är att kvinnliga supporterar förväntas ha kunskap som inte manliga supporterar behöver ha eller uttrycka för att försvara sitt supporterskap. De kvinnliga supporterarna ifrågasätts i sitt supporterskap baserat på kön. Deras roll som kvinna medför en *misstro* som yttrar sig i att supporterarna behöver bevisa sitt supporterskap. MS6 diskuterar reaktionen hon får när hon oombett pratar fotboll med män.

Min dotter spelar fotboll och vi var på hennes match. Och deras tidigare match hade visats på tv. Så stod papporna på läktaren och började prata med min man om den. Så svarade jag lite skämtsamt på en kommentar om andra lagets forward. Och de bara ”va? Var du där? Och inte din man?”. De kunde inte få till det i huvudet. Det är alltid min man de pratar fotboll med i första hand. MS6

Beskrivningen visar misstron mot att i rollen som kvinna ha ett genuint intresse av fotboll. Inte ens när MS6 går på sin dotters match förväntas hon vara engagerad och insatt.

6.2.2.6 SAMMANFATTNING

I detta avsnitt berättar supportrarna om fyra föreställningar de upplever i sitt supporterskap kopplat till rollen som kvinna: kvinnor ska lugna ner läktaren, äldre kvinnor ska avveckla sitt supporterskap, kvinnor är på läktaren för männens skull och kvinnor går på fotboll för att de spelat fotboll. Föreställningarna är kopplade till en normativ bild av *kvinna* och *femininitet*. Föreställningarna visar hur kvinnliga supportrar bemöts som ”andra” supportrar. Andrafieringen syns i misstron mot kvinnliga supportrars supporterskap, som tar uttryck i ifrågasättande av deras supporterskap som kvinnorna bemöter med kunskap.

6.2.3 MAKTORDNINGEN

Avsnittet ovan visar föreställningar och misstro kopplat till rollen som kvinna och supporter. Det finns en tredje aspekt intervjupersonerna berättar om i sitt supporterskap. Den aspekten är att rollen som kvinna innebär att förhålla sig till en könsmaktsordning.

Man kan ju säga såhär, precis som i resten av livet så är man begränsad bara på grund av att man föddes som kvinna och det är ju såklart något som också avspeglar sig på läktaren, men det är ju inte någonting som är specifikt för läktaren eller övriga samhället. Utan jag tänker att patriarkatet finns överallt.
MS1

MS1 menar att rollen som kvinna begränsar alla aspekter i livet eftersom vi lever i ett patriarkat som vi förhåller oss till. Läktaren är inte utanför denna makt- och samhällsordning. MS8 pratar om att som kvinna förhålla sig till maktordning och objektivering.

När jag var ung på läktaren, jag tror det är som i hela samhället att man kände sig mer objektiverad. Inte bara på sitt utseende utan man har inte den självklara platsen. Man måste ta den platsen på ett helt annat sätt som tjej. Det är en manlig norm som vi får dansa runt. Precis som i samhället i stort. Vi gör det.
MS8

MS8 menar, precis som MS1, att en som kvinna förhåller sig till könsmaktsordningen och att den gäller på läktaren och i samhället i stort. Rollen som kvinna är även sexualiserad.

Det är skönt att vara i ett separatistiskt sammanhang [Malmösysstrar]. Som kvinna är man lite exotisk när det kommer till hur killar ser på en. Man är en sexuell varelse. Det vore ju konstigt om vi skulle slippa det i fotbollen som är hyper-maskulin. *MS4*

MS4 menar, som MS1 och MS8, att läktaren inte är ett undantag från resten av samhället. Rollen som kvinna kommer inte bara med ett begränsat utrymme, som MS1 och MS8 pratar om, utan också med sexualiserande. MS2 fortsätter diskussionen om att som kvinna förhålla sig till läktaren som är en maskulin plats.

Vi går ju och kollar på män som spelar fotboll. Vad vi än gör så kommer vi befinna oss på deras område. I deras playground. Sen betyder inte det att vi måste anpassa oss helt efter det. Och jag tycker att vi har varit ganska bra på att utmana det också. Proklamera att vi finns. *MS2*

Läktaren är en maskulin plats. Men MS2 menar att kvinnliga supportrar varit bra på att utmana rummet. Att förhålla sig till ett rum är inte samma sak som att anpassa sig till det.

Intervjupersonerna beskriver i citaten ovan att läktaren speglar resten av samhället och att de i sin roll som kvinna alltid förhåller sig till en maktordning där män dominerar. MS5 diskuterar vad läktaren som exkluderande plats har för negativa konsekvenser för MFF i stort.

Vilket dåligt betyg åt vår läktare att det har funnits så många som vill engagera sig. Under så många år. Och som inte har kunnat. Oavsett renodlad tjejgrupp eller blandat. Hur kan man låta så himla mycket engagemang gå till spillo. Bevisligen finns det massor av folk som vill. Men man måste ha något att utgå från. *MS5*

Hon menar att kvinnors utanförskap på läktaren gjort att massor av engagemang gått till spillo. Det är inte kvinnors engagemang som varit bristfälligt, utan deras plats.

6.2.3.1 SAMMANFATTNING

I detta avsnitt berättar supportrarna att de förhåller sig till en maktordning, både på läktaren och utanför, där deras roll som kvinna är marginaliserad. I nästa avsnitt bemöter jag den sista delfrågan, som handlar om hur kvinnliga supportrar tar plats på läktaren.

6.3 HUR RESONERAR KVINNLIGA SUPPORTRAR OM PLATSEN DE TAR GENOM MALMÖSYSTRAR?

I det här avsnittet reflekterar jag kring vad den sociala positionen *kvinn*a innebär för rörelsemöjligheten på läktaren. Det gör jag genom att undersöka hur supportrarna pratar om *plats* genom Malmösystrar, reflektera kring *femininitet som kapital* och *feminism som taktik*.

6.3.1 PLATS

Kön, *kvinn*a, är en social position som påverkar rörelsemöjligheten i det sociala rummet (Skeggs, 1997:21-24; Bourdieu, 1984). Malmösystrar har i skrivande stund funnits i 5 år. Samtliga intervjupersoner har varit supportrar längre än så och vittnar om att Malmösystrar innebar en positiv utveckling för deras supporterskap. Jag frågade supportrarna vad Malmösystrar betyder för kvinnors utrymme i supporterskap och på läktaren.

6.3.1.1 PLATSEN SKA VARA SJÄLVKLAR

Supportrarna pratar om att supporterskap ska vara självklart för kvinnor, som det är för män.

Det ska vara självklart att ha ett sammanhang som kvinnlig supporter. I supporterkerter är det inte konstigt längre. Innan Malmösystrar var det svårare. Men vi har funnits i 5 år och bevisat att vi är här för att stanna. Det är klart att vi har stött på motstånd i början när vi bildades, vi blev jättefrågasatta på läktaren och utanför läktaren. För att vi är tjejer. Men vi har kommit så långt att folk bara ”jaja okej, vi får bara acceptera att ni finns”. Och det är den största skillnaden.
MS1

MS1 berättar att det inte var lätt att organisera sig separatistiskt. Grupperingen Malmösystrar mötte motstånd eftersom supportrarna är kvinnor. Den sociala positionen *kvinn*a innebar ett begränsat utrymme på läktaren, men Malmösystrar lyckades vidga supportrarnas utrymme och nu är grupperingen accepterad på läktaren.

När supportrarna pratar om vad Malmösystrar kan leda till för kvinnors utrymme, pratar de om att kvinnligt supporterskap ska vara lika självklart som manligt. Nedan följer fler exempel på hur supportrarna pratar om självklarheten för utrymme till kvinnligt supporterskap.

Det finns ju en machokultur som fortsätter oavsett. Och det tror jag inte Malmösystrar kommer göra så mycket åt. Men om vi kan visa att det är

självklart med kvinnlig närvaro och också kvinnligt engagemang. Att vi är en grupp, vi gör flaggor, vi har banderoller, vi åker på jävligt mycket bortaresor. Om det kan fortsätta så kommer det bli ett självklart inslag. *MS3*

MS3 tror inte att Malmösystrar ändrar machokulturen, men hon hoppas kvinnlig närvaro och kvinnligt engagemang med tiden kommer bli en självklarhet på läktaren. MS6 uttrycker en liknande framtidstro, att hon hoppas organisering bland tjejer ska bli självklart.

Jag hoppas att Malmösystrar ska vara integrerat. Att det ska vara självklart för unga tjejer att gå med i Malmösystrar. Att Malmösystrar ska vara en större plattform för aktivt supporterskap. Incitamenten ska finnas för att man ska kunna blomma ut i supporterskapet. *MS6*

MS6 hoppas Malmösystrar ska öka kvinnors möjlighet till aktivt supporterskap genom organisering. Den sociala positionen *kvinna* ska inte begränsa kvinnors rörelsemöjlighet som supportrar. MS7 pratar också om kvinnors framtida organisering.

Jag hoppas att Malmösystrar leder till att folk blir medvetna om att det finns kvinnliga supportrar på läktaren. Kanske halva klacken är kvinnor sen. Målet är ju inte att det bara ska finnas en supportergruppering. ”Det här är den kvinnliga, sen finns alla de här manliga med olika inriktningar”. Att det kommer fler kvinnliga supportergrupperingar. Normalisera det. *MS7*

MS7 hoppas det ska finnas flera olika kvinnliga supportergrupperingar. Utrymmet för kvinnor på läktaren ska inte vara begränsat till en gruppering, utan platsen som aktiv supporter ska vara lika självklar och full av möjligheter för kvinnliga supportrar som den är för manliga.

MS1 berättar att Malmösystrar ger en självklar plats på läktaren till de yngre tjejerna som följer med sina föräldrar på fotboll, en plats som hon själv inte fick växa upp med.

Jag tror Malmösystrar har förändrat mycket redan och att vi fortsätter förändra. Jag har fått meddelanden av föräldrar som tagit med sina döttrar på fotboll. Och så har de sett en hel grupp kvinnor som flaggar på läktaren. Och de bara ”jag vill vara med dem”. För de här små tjejerna, de vet inget annat. De var inte med när vi inte fanns. Och det är något jag vill ta med in i framtiden. Att varenda ny tjej som följer med sina föräldrar på fotboll aldrig ska behöva fundera över om sammanhanget är till för henne. Nu blir jag nästan gråtfärdig för jag tänker att det är så fint. När föräldrar hör av sig och säger ”min 5 åring såg er och nu tänker hon att det är det mest självklara i världen”. Jag hoppas att hon får fortsätta tro det i resten av sitt liv. *MS1*

En stor förändring, kopplat till positionen *kvinna* och *plats*, är att alla unga tjejer som börjar gå på fotboll från och med Malmösystrar kommer se att det finns utrymme för kvinnligt

supporterskap på läktaren. MS1 hoppas att ingen ny supporter ska behöva ifrågasätta sin plats på läktaren baserat på den sociala positionen *kvinnna*. Förhoppningsvis får framtidens kvinnliga supportrar uppleva sin plats som supporterer som självklar.

6.3.1.2 SEPARATISTISKA RUM

Utöver att supportrarna hoppas platsen de tagit genom Malmösystrar ska leda till att kvinnligt supporterskap blir lika självklart som manligt, ser de också värdet i fortsatt separatistisk organisering. MS2 pratar om att platsen Malmösystrar tar som ett separatistiskt rum behövs och kommer fortsätta behövas, men att kvinnors supporterskap inte behöver stanna där.

I någon slags framtid har jag tidigare tänkt att Malmösystrar inte ska behövas. Men nu kan jag känna att även om ultrasgrupperna skulle börja släppa in tjejer, hur många skulle vara intresserade av det när Malmösystrar finns? Och om Malmösystrar är en social plattform, varför skulle det sluta behövas? Grundtanken för att vi inte längre skulle behövas var ju för att vi skulle öppna ett rum. Men det rummet kommer ju aldrig sluta behövas. För det är ett socialt rum som inte kan ersättas av något annat. För det kommer inte hjälpa att ultrasgrupperna börjar släppa in tjejer. Det kommer göra att andra tjejer hittar ett annat sätt att vara supporterer på, men, tjejer som vill gå på fotboll med andra tjejer kommer alltid finnas. Med det sagt vore det nice om det utifrån Malmösystrar kan utvecklas kvinnliga ultrasgrupper. MS2

MS2 reflekterar över platsen Malmösystrar tagit. Tanken var att Malmösystrar skulle öppna ett rum för kvinnligt supporterskap och sedan inte behövas mer, eftersom kvinnliga supportrar skulle bli en självklar del av läktaren och med det välkomnas i alla former av supporterskap. Nu finns det separatistiska rummet, där positionen *kvinnna* inte hindrar ett aktivt organiserat supporterskap. Men MS2 ser ett fortsatt behov av det separatistiska rummet Malmösystrar tagit på läktaren och hoppas att det ska leda till fler möjligheter för kvinnor att vara supportrar på, exempelvis genom utvecklingen av kvinnliga ultrasgrupperingar. MS3 pratar också om nästa steg, som är flera separatistiskt kvinnliga supportergrupperingar.

Idealet är väl om alla allsvenska föreningar har kvinnliga supportergrupper och att det är lika självklart som att de har manliga ultrasgrupper. Där är ju inte vi välkomna. Lika självklart tycker jag det ska vara att det finns grupper där inte killarna är välkomna. MS3

I stället för att välkomnas in i manligt separatistiska ultrasgrupper, vill MS3 att det ska finnas lika stor representation av kvinnligt separatistiska grupper. MS3 ser värde i att behålla de separatistiska rummen, men likställa deras utrymme på läktaren. Detta hänger ihop med vad MS2 säger ovan, att det alltid kommer finnas tjejer som vill gå på fotboll med andra tjejer. På

liknande sätt vill killar gå på fotboll med andra killar, vilket är tydligt eftersom tjejer inte är välkomna i ultrasgrupperingarna.

Malmösystrarna uttrycker att det finns ett fortsatt behov av separatistiska rum för kvinnliga supportrar. MS1 säger i citatet nedan att tanken med Malmösystrar var att möjliggöra för kvinnor att ta plats på läktaren som män tar plats, det vill säga vidga rörelsemöjligheten för positionen *kvinna*.

När Malmösystrar startade var vår vision att vi inte ska behöva finnas. Vi ska komma så långt att det är lika självklart för någon av oss att gå med i en ultrasgruppering om man skulle vilja det. Eller bara gå ett kompisgäng. Men uppenbarligen behövs vi fortfarande. Så många kvinnor som tidigare gått ensamma. Och inte haft ett sammanhang. Sammanhanget betyder så jävla mycket. Det är ju halva grejen med att gå på fotboll. Att få vara fotbollssupporter på riktigt. Det vill säga som vilken man som helst. *MS1*

MS1 menar att behovet som det separatistiska rummet Malmösystrar fyller fortfarande behövs. Platsen som Malmösystrar tagit fyller en större funktion än att öppna upp ett rum. Rummet som öppnats, det vill säga rörelsemöjlighet för positionen *kvinna* på läktaren, har även värde som ett konstant separatistiskt utrymme för att utöva supporterskapet.

I de kvinnliga supportrarnas kamp om tillträde till hela supporterrummet, grundat på den begränsande sociala positionen *kvinna*, upptäckte de att det separatistiska rummet behövs. Platsen på läktaren är tagen och positionen *kvinna* har ett ökat rörelsemönster. Detta leder in på avsnittet nedan, som reflekterar över platsens värde genom hur supportrarnas röster hörs.

6.3.1.3 PLATSEN ÄR TAGEN, MEN HÖRS RÖSTERNA?

Supporterlandskapet generellt är definierat av vilken grupp man tillhör. Och kvinnor har inte varit välkomna i ultrasgrupperna. *MS2*

MS2 menar att organiseringen är viktig som supporter. Eftersom kvinnor inte varit, och fortfarande inte är, välkomna i ultrasgrupperna har kvinnor inte haft en röst på läktaren. Även nu när Malmösystrar finns berättar MS3 hur kvinnliga supportrar exkluderas.

Involvera Malmösystrar som vilken annan grupp på läktaren som helst. Inte så ”vi behöver ha en kvinnlig supporter nu, då frågar vi någon från Malmösystrar”. Och i vissa frågor glöms vi bort. Det är ännu värre. I möten där det har bjudits in

från de andra grupperna. Där tanken har varit att en från varje grupp ska bjudas in och så har inte Malmösystrar bjudits in. Det har hänt ganska många gånger att MFF-familjen ska samlas och så har inte vi fått vara med. Att man liksom bara glöms bort. Vi är över 200 medlemmar som faktiskt engagerar sig. *MS3*

MS3 beskriver hur de kvinnliga supporterarna används som representanter för sitt kön och inte som likvärdiga röster på läktaren. Malmösystrar glöms bort, trots över 200 medlemmar. MS4 säger att diskussionen om genus inte får fastna på läktaren eller supporterkulturen, utan att det är viktigt att kolla på MFF som förening.

Diskussionen om genus brukar fokusera på supporterkultur och läktare. Men MFF som förening då? Vi har fått slåss för att kvinnor och tjejer ens ska få spela fotboll i vår förening. Men också, hur ser det ut med styrelsen? Det gick 100 år och vi hade fortfarande inte haft en kvinna där. Och med damfotbollen, ”oj nu blev det populärt”. Då plötsligt är det viktigt. Vi måste rannsaka hur kulturen ser ut inom vår förening. Det är inte bara läktaren. *MS4*

MS4 ser problem med hela föreningen, där kvinnor historiskt har uteslutits. Först när damfotbollen blev populär godkände föreningen ett damlag. MS4 menar att det inte bara är på läktaren kvinnor marginaliseras, utan även inom föreningen.

Både MS3 och MS4 diskuterar hur den sociala positionen *kvinnor* har ett begränsat rörelseutrymme i hur de hörs och representeras inom fotbollen. Men intervjupersonerna tar också upp det som har förändrats till det bättre.

När jag blev aktiv supporter fanns inga kvinnor i styrelsen, varken i MFF:s styrelse eller MFF supporters styrelse. Det fanns inga kvinnor någonstans. Idag är kvinnor representerade i föreningen, utanför föreningen, har samarbeten nationellt och internationellt med andra kvinnliga supportrar. Det där är ovärderligt. Supporterskapet har nått en helt annan nivå än vad det varit tidigare. *MS1*

MS1 beskriver hur hon ser en utveckling under sin tid som supporter av att kvinnor får ta plats, höras och representeras inom fotbollen. MS4 beskriver också en positiv utveckling.

På senaste åren har det vuxit fram något, med Malmösystrar, Supporterhuset, MFF-support och i kompisgäng. En nice kultur inom vår supporterkultur som är väldigt soft och blandat kvinnor och män utan att det görs någon skillnad. Så jag hoppas det kan växa fram mer. Att Malmösystrar bidrar. Vi får in kvinnor som sen tar plats i andra delar. Malmösystrar är en inkörsport till tyngre supporterskap. *MS4*

MS4 beskriver en ny kultur inom supporterkulturen där män och kvinnor har samma status som supportrar. Hon hoppas att den utvecklingen, där den sociala positionen *kön* inte avgör rörelsemöjligheten, får fortsätta.

6.3.1.4 SAMMANFATTNING

Detta avsnitt visar att kvinnors rörelsemöjlighet ökat. Dock visar det fortfarande hur kvinnors röster som supportrar inte värderas lika högt som mäns röster på läktaren. Det leder analysen vidare till nästa avsnitt som handlar om *kapital*.

6.3.2 FEMININITET

Tidigare forskning visar att det inte bara är positionen *kvinnor* som marginaliseras på läktaren. Det är *femininitet*, icke-macho-maskulinitet, som exkluderas (Rodriguez, 2005:233). Jag frågade Malmösystrarna om *normer* för att undersöka hur de förhåller sig till *maskulina* normer och uttryck på läktaren.

Det existerar ju jättemycket machokultur som man får ta hänsyn till. I början av mitt supporterskap anammade jag det ganska mycket. Att man skulle vara mer macho eller man skulle ha attributen. Jag skulle aldrig haft kjol på match för då skulle jag vara för feminin och det passade inte in. Nu känner jag inte så i dagsläget. Det är jättestor skillnad från när jag började gå 2007 till idag. Man har varit med och format kulturen. MS4

MS4 är en av grundarna till Malmösystrar och hon berättar att det är stor skillnad på hur hon förhåller sig till macho-kulturen nu och då. Som aktiv supporter har hon varit med och format supporterkulturen, som även tidigare forskning visar att kvinnliga supportergrupperingar gör (Mintert & Pfister, 2014; Ben-Porat, 2009).

Tidigare forskning visar att kvinnliga supportrar inte går på match i kjol eftersom det är för *feminint* (Lenneis & Pfister, 2015). I citatet berättar MS4 att hon förr inte skulle gå på match i kjol eftersom det var för *feminint*, men att hon inte längre känner så. *Femininitet* och *maskulinitet* är kulturella kapital som har olika mycket värde beroende på vilket socialt rum en befinner sig i (Skeggs, 1997:24). Det MS4 säger är inte att *normerna*, macho-kulturen, är borta, men att supporterkulturen har formats efter att kvinnliga supportrar tagit plats och att uttryck av *femininitet* inte är lika begränsat.

Forskning visar att kvinnligt supporterskap görs genom *feminina* eller *maskulina femininiteter* (Pope, 2012). I förhållande till MS4s beskrivning blir det tydligt att görandet av femininitet eller maskulinitet bygger på utrymme. MS4 var tidigare begränsad i att göra *femininitet* (gå på match i kjol), vilket hon inte längre är. Dock uttrycker intervjupersonerna att *maskulinitetsnormen* fortfarande påverkar kvinnliga supportrar uttryck.

Det finns ju manliga normer på läktaren. Det är alltid svårt att särskilja vad som är vad. Men det finns tendenser inom Malmösystrar att följa dessa. Att man vill vara tuffa och ha koll. Det finns många oskrivna regler. MS8

MS8 säger att läktaren består av *manliga normer* och *oskrivna regler*, samt att det finns tendenser hos kvinnliga supportrar att följa dessa. Skeggs (1997) menar att maskulinitet och femininitet kan användas som kapital genom *förkroppsligande*, exempelvis i *utseende* (:22-23). Det är oklart om de *oskrivna reglerna* handlar om feminint eller maskulint förkroppsligat kapital i *utseende* eller *beteende*, eller både och, men andra supportrar går in på dessa aspekter av *normer*. Första exemplet är MS9 som pratar om normer kopplat till uttryck i *utseende*.

Det finns ett krav på oss att vårt supporterskap ska likna killarnas. Idag har jag på mig en ljusblå klänning. Vissa tycker att ”vad är det här för julgransgrejer, vi är lika hårda som killarna”. MS9

MS9 har på sig en ljusblå klänning för att det är matchdag, vilket innebär att hon uttrycker *femininitet* i form av klänning. Hon har också klätt sig föreningens färg ljusblå (himmelsblå), som är referensen till ”julgran” (en supporter som går på match ”utklädd” till supporter, vilket inte är kläd-normen hos de aktiva supportrarna). Andra exemplet är MS3 som pratar om normer kopplat till uttryck i *beteende*.

Jag tror verkligen Malmösystrar hade behövts när jag var yngre, att det fanns tjejer som betedde sig som killarna. Det kan jag tycka är skönt, att de syns på läktaren. MS3

MS3 har en annan ingång till normerna. Det *maskulina beteendet* var tidigare till för manliga supportrar. Den sociala positionen *kvinn*a var begränsad i utrymmet på läktaren, men i och med Malmösystrar har kvinnliga supportrar ökad rörelsemöjlighet att uttrycka *maskulinitet* i sitt *beteende* trots sin position som *kvinn*a. Den sociala positionen *kvinn*a representeras på läktaren med ett *beteende* som vidgar normerna för de yngre supportrarna.

Citaten från MS9 och MS3 ovan visar att kvinnliga supportrar utrymme att uttrycka både *femininitet* (i utseende) och *maskulinitet* (i beteende) har ökat sedan Malmösystrar startades. Att ta plats på läktaren med den sociala positionen *kvinnor* är i sig normbrytande, eftersom rummet är *maskulint*.

Det är ju inte självklart att man sätter sin fot på läktaren. Det är det inte för män heller, men ännu mindre för kvinnor. Det blir en utmaning, då blir det ett sätt att bryta normer. *MS1*

MS1 säger att det är normbrytande för kvinnor att sätta foten på läktaren. Malmösystrar är också normbrytande, eftersom gruppen startades i ett rum där det inte fanns någon annan kvinnlig gruppering. MS2 berättar hur hon menar Malmösystrar vunnit på att göra.

Vi började från grunden. Inom fotbollskulturen vinner man respekt av att etablera sig på den plattformen som fotbollen befinner sig, vilket är läktaren. Börja där. Börja inte med en instagram. Grupper inom fotbollskulturen som har hypeat upp sig själva har aldrig vunnit på det. För det är inte där man etablerar mark. Fotbollen handlar om närvaro. På plan och läktaren. Det är inte creddigt att ha massa grejer om man inte kan stå bakom det. Och nu är vi en maktfaktor. Men hade vi börjat på andra hållet så tror jag inte att folk hade respekterat oss på samma sätt. *MS2*

MS2 säger att Malmösystrar växte fram på läktaren genom närvaro, vilket skapat respekt för gruppen. MS2 fortsätter berätta om vad det innebär att skapa en separatistisk gruppering och förhålla sig till det maskulina rum där supporterskapet utspelar sig.

I vissa kontexter måste man förhålla sig till vissa regler. Det är bull. Och alla håller verkligen inte med mig. Men i vissa situationer kan jag känna att det är smartare att vara lite försiktig än att ta två stora steg samtidigt. För man måste vara lite strategisk. Som kvinnor i en mansdominerad kultur måste man vara ännu mer strategisk. Man måste hela tiden vara tre steg före i hur man uttrycker sig och hur man tar plats. Vilket är jättesorgligt. Men kanske det man får spela efter. *MS2*

MS2 pratar om regler. Inom supporter-kulturen sätter ultrasgrupperingarna de sociala reglerna (Antonowicz, Kossakowski & Jakubowska, 2020:61). Kvinnor är inte välkomna i MFF:s ultras. Det innebär att kvinnliga supportrar förhåller sig till regler satta av manliga supportrar. Som social position *kvinnor* i ett maskulint rum, tycker MS2 att en ska vara *strategisk* i hur en tar plats. Skeggs (1997) skriver att *strategi* används från en maktposition. *Taktik* kommer från begränsningar och används för att skapa möjligheter från ett underläge (:24). MS2 menar att en som *kvinnor* måste en förhålla sig *taktiskt* till läktaren för att ta plats.

6.3.2.1 SAMMANFATTNING

Denna del visar att *femininitet* inte är ett kapital som ger makt på läktaren, men genom att organisera sig och ta plats får kvinnorna ökat utrymme att uttrycka både *femininitet*, i utseende, och *maskulinitet*, i beteende. Från det perspektivet kan uttrycket av *femininitet* genom utseende ses som en demonstration av ökad rörelsemöjlighet och ökad makt, eftersom det bryter mot de maskulina normerna. På samma sätt är maskulint beteende ett uttryck för ökad makt, eftersom kvinnorna i sin position som kvinna får ökat utrymme att bete sig på ett genusnormbrytande sätt. På så sätt är femininiteten inte ett kapital som ger makt, utan ett bevis på ökad (relativ) makt på läktaren.

6.3.3 FEMINISM

Skeggs (1997) forskning visar att arbetarklasskvinnor tar avstånd från *feminism*, eftersom det inte är ett värdefullt kapital för att få (relativ) makt inom det sociala rum, arbetarklassen, de befinner sig. Gällande supportrarna i Malmösystrar befinner de sig i en maskulin kontext, ett socialt rum som de måste förhålla sig *taktiskt* till för att ta plats. I detta avsnitt redovisar och reflekterar jag kring hur de kvinnliga supportrarna pratar om *feminism*.

Första året vi [Malmösystrar] fanns fick vi meddelanden och kommentarer som hånade oss och ifrågasatte vad vi sysslade med, vad vi hade för agenda. MS1

Citatet visar på misstron mot kvinnliga supportrar. MS1 berättar att Malmösystrars *agenda* ifrågasattes, som att gruppen har någon annan agenda än att ge plats åt kvinnliga supportrar.

Den sociala positionen *kvinna* innebär en begränsad rörelsemöjlighet. Som kvinnlig supporter måste en förhålla sig *taktiskt* till det sociala rummet, läktaren. Det MS1 säger i citatet ovan, att Malmösystrars agenda ifrågasattes, har allt med den sociala positionen kvinna att göra, vilket MS2 pratar om i följande citat.

Jag tycker det är jätte-jätteviktigt att Malmösystrar inte handlar om feminism. Det handlar inte om att vi är feminister. I min närmsta cirkel är vi jämbördiga politiskt, men hela gruppen är inte det. Det skulle vara skadligt för oss som grupp om vi skulle göra någon politisk aktion av det. Och ointressant. Det skulle döda syftet mer än gynna oss. Tvärt emot ska vi göra det så o-feministiskt som möjligt! Dom som har varit anti oss. Det handlar väl om att de tycker att vi har gjort politik. Och jag tycker inte att vi någonsin har gjort något politiskt. Att vi är kvinnor verkar räcka för att folk ska tycka det är politiskt. Men vårt fokus har alltid bara legat på MFF. MS2

MS2 tar starkt avstånd till feminism. Hon säger att det enda som gör Malmösystrar ”politiskt” är att supportrarna är kvinnor. Den sociala positionen *kvinnor* räcker för att supportrarnas agenda ska ifrågasättas när de tar plats i organiserad form på läktaren. MS3 ger ett exempel på hur hon menar att bilden av en supporter i Malmösystrar är.

Om man drar det till sin spets så kan folk tänka att ”det är en rabiat feminist” som jag tror att de tänker om många av oss i Malmösystrar. Att de tror att vi är någon sorts extrem-feminister. MS3

MS3 pratar om samma sak som MS2 beskriver, att det räcker med att vara kvinna organiserad i en separatistisk gruppering på läktaren för att uppfattas som feminist. Problemet i sig är inte att vara feminist, utan att kvinnor framställs som något annat än supportrar. Deras supporterskap förminskas till att vara politiskt och därav inte genuint.

Eftersom positionen kvinna innebär ett maktunderläge måste supportrarna agera taktiskt för att ta plats. En taktik som framkommer är att *agendan* motbevisas genom att supportrarna tar avstånd från agendan: att Malmösystrar handlar om *feminism* och inte supporterskap.

Jag tror ibland att det hade varit så mycket lättare om jag inte hade identifierat mig som feminist. Och inte hade tyckt att det var viktiga frågor, för då hade jag inte behövt stå till svars för vad min agenda är. Min enda agenda är att gå på fotboll. MS1

MS1 menar att som feminist blir hon ifrågasatt som supporter. Det blir viktigt för henne att ta avstånd från feminist-begreppet för att hennes supporterskap inte ska ifrågasättas.

Malmösystrarnas utgångsläge skiljer sig från Skeggs studie i klasspositionen. I Skeggs (1997) forskning tar arbetarklasskvinnor avstånd från feminism eftersom det inte är ett värdefullt kapital. På samma grund tar Malmösystrarna avstånd från feminism, inte för att de inte är feminister, utan för att de taktiskt förlorar (relativ) makt på läktaren som feminister.

6.3.3.1 SAMMANFATTNING

De kvinnliga supportrarna tar taktiskt avstånd från feminism, eftersom den sociala positionen kvinna är tillräcklig för att deras supporterskap ska misstänkas ha en annan, politisk, agenda.

KAPITEL 7. AVSLUTANDE DISKUSSION

Syftet har varit att undersöka hur kvinnliga supportrar upplever sitt supporterskap med fokus på rollen som kvinna och platsen de tar på läktaren. I detta avslutande kapitel reflekterar jag kring hur syftet uppfylls genom att diskutera upplägg och resultat.

7.1 UPPLÄGGET

För att uppfylla syftet formulerade jag forskningsfrågan: *Hur ser aktiva kvinnliga supportrar på sin roll som kvinna i förhållande till supporterskapet och den organiserade plats de tar på läktaren genom Malmösystrar?*

Jag delade in forskningsfrågan i tre delfrågor som jag bemötte med olika teoretiska perspektiv: *att tillhöra* och *ett sätt att leva*, *rollen som kvinna* och *kvinna som social position*. Under processen var det utmanande att göra tre analyser, men i efterhand är jag glad för hur ramverket nyanserade resultaten. Jag hade velat ge större plats åt den intersektionella diskussionen. En diskussion om klass och etnifiering fanns i materialet, men jag ställde inga ledande frågor under intervjuerna om sexualitet, vilket jag reflekterade kring under analysens gång. Specifikt kopplat till tidigare forskning som visar att kvinnliga supportrar tar avstånd från att vara lesbiska (Lenneis & Pfister, 2015). Detta hade jag velat bemöta i min uppsats, i alla fall med en kort reflektion, men det får tillägnas framtida forskning.

Materialet fick jag genom semistrukturerade intervjuer med tio medlemmar från Malmösystrar. Jag ställde öppna frågor och anpassade metoden enligt feministisk form genom reflexivitet, positionering och det övergripande målet social rättvisa. Metodvalet kändes naturligt eftersom det var kvinnors upplevelser jag behövde komma åt för att genomföra en relevant analys. Om kontexten varit annorlunda, det vill säga ingen covid-19 med medföljande begränsningar i samhället, hade en etnografisk studie varit både passande och intressant för att undersöka rollen som kvinnlig supporter och platsen på läktaren.

Som del av kategorin *kvinnliga supportrar* är jag medveten om diversiteten i erfarenheter av rollen som kvinna och platsen på läktaren. Genom mitt upplägg på uppsatsen, med bland annat semistrukturerade intervjuer och mitt specifika teoretiska ramverk, bidrar min uppsats

till att nyansera bilden av (kvinnliga) supportrar. I avsnittet nedan sammanfattar jag mina viktigaste resultat i relation till tidigare forskning.

7.2 SAMMANFATTNING AV RESULTAT

I inledningen av uppsatsen berättade jag att jag inte känner mig representerad i forskning om kvinnligt supporterskap. I forskningsöversikten presenteras fotbollen som ett maskulint rum, trots en pågående feminisering. Den tidigare forskningen visar att manliga supportrar strategiskt marginaliserar kvinnliga supportrar på olika sätt för att bibehålla maktordningen (Richards & Parry, 2020; Antonowicz, Kossakowski & Jakubowska, 2021; Kossakowski, 2020; Cleland, Pope & Williams, 2020; Rodriguez, 2005).

Tidigare forskning visar också att kvinnor förhåller sig till maskulina normer på ett internaliserat sätt, exempelvis genom att klanka ner på sitt eget kön (Pitti, 2019; Lenneis & Pfister, 2015) eller se sig själva som ”andra” supportrar (Hoerber & Kerwin, 2013). Med min uppsats vidgar jag dessa resultat genom att nyansera sådana slutsatser. Min forskning visar exempelvis att kvinnliga supportrar förhåller sig till maskulina och feminina normer i brist på rörelseutrymme. Med ökad (relativ) makt på läktaren ändrar supportrarna sitt förhållningssätt till normer. I utseende genom att exempelvis gå till stadion i kjol eller klänning – för det gör en inte till mindre supportrar. Och i beteende – för det finns massa andra kvinnor som betar sig på samma maskulina sätt. Tidigare forskning visar att manliga supportrar strategiskt gör narr av kvinnliga supportrar som uttrycker för mycket maskulinitet i beteende (Kossakowski, 2020:142-149). Men när kvinnliga supportrar är organiserade tillsammans, med säg över 200 medlemmar, blir det svårt att upprätthålla den förminskade strategin.

Min forskning visar att det inte är så enkelt att säga att kvinnor accepterar marginaliserade normer (Pitti, 2019; Lenneis & Pfister, 2015; Pfister, Lenneis & Mintert, 2013), utan snarare att ju mer makt kvinnliga supportrar har på läktaren desto mer utrymme har de att bryta mot normativt görande.

Jag skrev också att jag inte ser en konflikt mellan kategorierna kvinna och supportrar. Detta för att jag, precis som mina intervjupersoner, upplever att supporterskapet är detsamma som för manliga supportrar. Problemet är inte att vara supportrar, utan att vara kvinna. Min forskning

visar, som tidigare forskning (Antonowicz, Kossakowski & Jakubowska, 2021; Antonowicz, Kossakowski & Jakubowska, 2020; Rodriguez, 2005), att kvinnor möter olika föreställningar kopplat till rollen som kvinna. Exempel som mina intervjupersoner skildrar är att de som kvinnor har andra uppgifter på läktaren, som att lugna manliga supportrar eller hitta en kille.

Med det sagt är det inte så konstigt att mina intervjupersoner pratar om *att tillhöra* först i samband med organiseringen i Malmösystrar. Min forskning visar att deras supporterskap motarbetats genom utrymme, föreställningar och misstro. Trots att många socialiserats in i MFF från barnsben, har de inte haft en plats på läktaren. Med den separatistiska organiseringen möter de fortfarande misstro, men de är inte längre ”de andra” supportrarna utan har en gemensam röst på läktaren. Kvinnliga supportrar har brutit en genusnorm med Malmösystrar, genom att ta plats i ett rum som strategiskt marginaliserar kvinnor. Nu får framtidens kvinnliga supportrar växa upp under andra premisser: Den här platsen tillhör dig.

REFERENSLISTA

- Antonowicz, Dominik, Kossakowski, Radosław och Jakubowska, Honorata (2021). A bittersweet welcome: attitudes of Polish ultra-fans toward female fans entering football stadiums, *Sport in Society*, 24(7), s. 1183-1199
- Antonowicz, Dominik, Kossakowski, Radosław och Jakubowska, Honorata (2020). Marginalised, patronised and instrumentalised: Polish female fans in the ultras' narratives, *International Review for the Sociology of Sport*, 55(1), s. 60-76
- Ben-Porat, Amir (2009). Not just for men: Israeli women who fancy football, *Soccer & Society*, 10(6), s. 883-896
- Bilge, Sirma (2013). Intersectionality Undone: Saving Intersectionality from Feminist Intersectionality Studies, *Du Bois Review*, 10 (2), s. 405–424
- Bilge, Silma and Collins, Patricia Hill (2016). *Intersectionality*. Cambridge: Polity Press
- Bourdieu, Pierre (1984). *Distinction*. London: Routledge
- Brooks, Abigail (2007). “Feminist Standpoint Epistemology: building knowledge and empowerment through women’s lived experience”, i Hesse-Biber, Sharlene Nagy och Leavy, Patricia Lina (red.), *Feminist Research Practice*. Los Angeles, California: Sage Publications
- Brooks, Abigail och Hesse-Biber, Sharlene Nagy (2007). “An invitation to Feminist Research”, i Hesse-Biber, Sharlene och Leavy, Patricia Lina (red.), *Feminist Research Practice: A Primer*. Los Angeles, California: Sage Publication
- Butler (1990). *Gender Trouble*. New York och London: Routledge
- Cashmore, Ellis och Cleland, Jamie (2012). Fans, homophobia and masculinities in association football: evidence of a more inclusive environment, *The British Journal of Sociology*, 63(2), s. 370-388
- Caudwell, Jayne (2011). Reviewing UK football cultures: Continuing with gender analyses, *Soccer & Society*, 12(3), s. 323-329
- Caudwell, Jayne (2012). *Women’s football in the UK: Continuing with Gender Analyses*. London: Routledge
- Cleland, Jamie, Pope, Stacey och Williams, John (2020). “I do worry that football will become over-feminized”: Ambiguities in fan reflections on the gender order in men’s professional football in the United Kingdom, *Sociology of Sport Journal*, 37(4), s. 366-375

- Connell (2005[1987]). *Masculinities*. 2:a upplagan. Los Angeles: University of California Press
- de Beauvoir, Simone (2012[1947]). *Det andra könet*. 5:e upplagan. Stockholm: Norstedts
- Doucet, Andrea och Mauthner, Natasha S. (2006). "Feminist Methodologies and Epistemology", i Bryant, Clifton D. och Peck, Dennis L. (red.), *21st Century Sociology: A reference handbook*. Sage publications
- Dunn, Carrie (2014). *Female football fans: Community, Identity and Sexism*. Storbritannien: Palgrave
- Engstrand, Åsa-Karin och Larsson, Jennie K (2013). "Intersektionalitet – att fånga ojämnlighetens komplexitet på flera sätt", i Dahlstedt, Magnus och Neergaard, Anders (red.), *Migrationens och etnicitetens epok*. Stockholm: Liber
- Giulianotti, Richard (2002). Supporters, followers, fans, and flaneurs. A taxonomy of spectator identities in football, *Journal of Sport & Social Issues*, 26(1), s. 25-46
- Hall, Stuart (1997). *Representation*. London: Sage Publications
- Halperin, Sandra och Heath, Oliver (2012). *Political Research*. New York: Oxford
- Hansson, Jonas (2019). Malmösystrar är Europas största kvinnliga supporterförening: "Man ska veta att det finns en plats dit man kan gå". Fotbollskanalen. Juni 2019. URL: <https://www.fotbollskanalen.se/allsvenskan/malmosystrar-ar-europas-storsta-kvinnliga-supporterforening-man-ska-veta-att-d/> [2021-05-04]
- Haraway, Donna (1988). Situated knowledges: the science question in feminism and the privilege of partial perspective, *Feminist Studies*, 14 (3), s. 575-599
- Harding, Sandra (1987). "Introduction: is there a feminist method?", i Harding, Sandra (red.) *Feminism and methodology*. Bloomington: Indiana University Press.
- Harding, Sandra (1992). Rethinking Standpoint Epistemology: What is "Strong Objectivity?", *The Centennial Review*, 36 (3), s. 437-470
- Harding, Sandra (2004). *The Feminist Standpoint Theory Reader: intellectual and political controversies*. New York & London: Routledge
- Hesse-Biber, Sharlene Nagy (2007). "The practice of feminist in-depth interviewing", i Hesse-Biber, Sharlene och Leavy, Patricia Lina (red.), *Feminist Research Practice*. Los Angeles, California: Sage Publication
- Hoerber, Larena och Kerwin, Shannon (2013). Exploring the experiences of female sport fans: A collaborative self-ethnography, *Sport Management Review*, 16, s. 326-336

- Joern, Lise och Havelund, Jonas (2020). Ultras in Denmark. The new football thugs?, *Soccer & Society*, 21(1), s. 50-60
- Kennedy, David och Kennedy, Peter (2010). Towards a Marxist political economy of football supporters, *Capital & Class*, 34(2), s. 181-198
- Kossakowski, Radoslaw (2020). *Hooligans, Ultras, Activists*. Cham: Palgrave Macmillan
- Lenneis, Verena och Pfister, Gertrud (2015). Gender constructions and negotiations of female football fans. A case study in Denmark, *European Journal for Sport and Society*, 12(2), s. 157-185
- Magee, Jonathan, Caudwell, Jayne, Liston, Katie och Scraton, Sheila (2007). *Women, Football and Europe: Histories, Equity and Experiences*. Oxford: Meyer & Meyer
- Malmösystrar (2021). Available: www.malmosystrar.se [2021-04-30]
- Mason, Jennifer (2018). *Qualitative Researching*. 3dje upplagan. London: Sage
- McCall, Leslie (2005). The complexity of intersectionality, *Signs*, 30 (3), s. 1771-1800
- Mintert, Svenja-Maria och Pfister, Gertrud (2014). The Female Vikings, a Women's Fan Group in Denmark: Formation and Development in the Context of Football and Fan Histories, *The International Journal of the History of Sport*, 31(13), s. 1639-1655
- Morton, Stephen (2003). *Gayatri Chakravorty Spivak*. London: Routledge
- Narayan, Uma (1989). "The project of Feminist epistemology: Perspectives from a nonwestern feminist", i Bailey, Alison and Cuomo, Chris (red.) (2008), *The Feminist Philosophy Reader*. Boston: McGraw-Hill
- Nash, Jennifer C. (2008). Re-thinking intersectionality, *Feminist Review*, 89 s. 1-15
- Pfister, Gertrud, Lenneis, Verena, och Mintert, Svenja (2013). Female fans of men's football – a case study in Denmark, *Soccer and Society*, 14(6), s. 850-871
- Pitti, Ilaria (2019). Being women in a male preserve: an ethnography of female football ultras, *Journal of Gender Studies*, 28(3), s. 318-329
- Pope, Stacey (2012). "The love of my life": The meaning and importance of sport for female fans, *Journal of Sport and Social Issues*, 37(2), s. 176-195
- Pope, Stacey och Williams, John (2011). "White shoes to a football match!": Female Experiences of Football's Golden Age in England, i "Fan Works and Fan Communities in the Age of Mechanical Reproduction," Reagin, Nancy och Rubenstein, Anne (red.), special issue, *Transformative Works and Cultures*, 6

- Radmann, Aage (2014). Hooligans : Nice guys or the last alpha males? A study of Swedish football supporters' self-image, *Soccer & Society*, 15(4), s. 548-563
- Richards, Jessica och Parry, Keith D. (2020). Beers and blurred boundaries: The spatial and gendered organisation of pre-match venues for English football fans, *International Review for the Sociology of Sport*, 55(6), s. 647–663
- Rodríguez, María Graciela (2005). The Place of Women in Argentinian Football, *The International Journal of the History of Sport*, 22(2), s. 231-245
- Skeggs (1997). *Att bli respektabel*. Göteborg: Daidalos
- Spivak, Gayatri Chakravorty (1987). *In other worlds*. London: Methuen
- Stone, Chris (2007). The role of Football in everyday life, *Soccer & Society*, 8(2/3), s. 169-184
- Sveinson, Katherine och Hoerber, Larena (2015). Overlooking the obvious: an exploration of what it means to be a sport fan from a female perspective, *Leisure Studies*, 34(4), s. 405-419
- Sveinson, Katherine och Hoerber, Larena (2016). Female sport fans' experiences of Marginalization and Empowerment, *Journal of Sport Management*, 30(1), s. 8-21
- Tomlinson, Barbara (2013). Colonizing intersectionality: replicating racial hierarchy in feminist academic arguments, *Social Identities*, 19 (2), s. 254-272
- Vetenskapsrådet (2017). *God forskningssed*. Stockholm
- Yuval-Davis, Nira (1997). *Gender & Nation*. London: Sage Publications
- Yuval-Davis, Nira (2011). *The Politics of Belonging*. Los Angeles: Sage Publications

INTERVJUER

- Intervju MS1: 22 mars
Intervju MS2: 23 mars
Intervju MS3: 30 mars
Intervju MS4 & MS5: 7 april
Intervju MS6 & MS7: 8 maj
Intervju MS8 & MS9: 9 maj
Intervju MS10: 16 maj

Intervjuerna finns tillgängliga för granskning.

INTERVJUFRÅGOR

TEMA 1: KVINNLIGA SUPPORTRAR OCH SUPPORTERSKAP

- Berätta om din bakgrund som supporter. Hur började du gå på fotboll?
- Vad innebär supporterskap för dig?
- Vad betyder supporterskapet för dig?
- Har du upplevt några svårigheter eller hinder kopplade till ditt supporterskap? (Kan vara både innanför och utanför supporterarenan)

TEMA 2: GENUSPERSPEKTIVET

- Hur ser du på din roll som supporter och kvinna?
- Hur tror du att andra uppfattar dig som supporter och kvinna?
- Anser du att ditt utrymme på läktaren går att koppla till att vara kvinna?
- Har du känt dig begränsad för att du är kvinna?
- Anser du att det finns normer att förhålla sig till inom supporterskapet?
- Är dessa normer könade (kvinnligt eller manligt kodade)?
- Följer du eller anpassar du dig efter dessa normer?

TEMA 3: MALMÖSYSTRAR

- Varför behövs Malmösystrar?
- Vad har MS gjort för ditt supporterskap?
- Finns det könade normer inom MS som skiljer sig från supporterskapet så som du upplevt det utanför MS?

FRAMTIDSVISION

- Vad kan MS leda till för kvinnliga supportrar?
- Vad kan MS leda till för fotbollskulturen i stort (alltså även för andra supportrar)?
- Ser du problem eller utvecklingsområden inom supporterulturen/supporterskapet som du tycker behöver lyftas?

BAKGRUNDSFORMULÄR

Kön:

Ålder:

Född och uppvuxen:

Sysselsättning:

Klasstillhörighet:

Tid som MFF-supporter:

Tid i Malmöströmmar:

Övrigt: